

Rom

A Si Pol Lagasai Xe Sina Mu Rom

A Ferawaian Paamua

Na Pol a xalei a lagasai aanabe' senaso nane vubuk falet xena xalum a mu rabuna pe Rom aava ri namkai. Nane buk waan xuvul pari pana saxanu yaan e mui i taa falet xena kuusan fasavat a Lagasai Roxo pe Spein. Lana lagasai aanabe' na Pol a kuus famatavas paaliu pana Lagasai Roxo se Krai e sena buk vilaana sina rabuna aava ri fuuna usi na Yesus.

Paamua na Pol a fasisi a mu rabuna pe Rom aava ri namkai e a xuus nari o vulai nane fuuna fenung xe sina Piran pari. E mui nane fasavat a fufuna lamonan ina lagasai malaan: "A mataa aava tigina fatak la matana Piran i taa taagul vulai pana namkaian sena Piran." (1:17) Na Pol a kuus malaan: a rabuna xapiak, naapalaan ri Juda o piau, nari xapiak ri rabuna ina faasaalan. E voxo a Piran i taa muluk nari e i taa siak fa'uli nari. A mataa aava namkai se Yesus Krai, a Piran i taa siak fa'ulie e nane i taa savat fesing sina Piran e fetinan xuvul pa Yesus Krai.

Tamo Piran a siak fa'uli a saxa mataa, lavaxa a toyan sina fo savat fa'ui. A Piran taxa waan xuvul pana e a Vovau ina Piran a bas la xunus ina. E voxo a faasaalan e maatan piau ta gutan fulaa xena paas faduie e paamuiane. Lana palagasai 5-8 na Pol a ferawai pana malasuf ina vuputkai sina Piran e pana gutan sina Vovau Xaradak la xunus ina rabuna aava ri namkai se Yesus.

La palagasai 9-11 na Pol a kuusan fasavat a saxa lagafan sina. Na Pol fatak xa a mataa Juda, nari aava lokavai mupiis a Piran fo siak fati nari xena rabuna fatak sina. Taasaxa mu matalava Juda xaves ri ti taaluugan na Yesus. A rabuna xaves aava ri pife Juda, ri fo savat fefeng si Yesus

taasaxa mu Juda piau. Na Pol a kuus o a fufuna vaxa sina mu Juda. Ri pife xalum taraxali a mo molava aava Piran rao i vile xe siri. Taasaxa na Pol a lamon o muibak a mu rabuna Juda vaxa ri taa laak lana pabung si Yesus.

La fataxapiak ina lagasai na Pol a ferawai pana so ta vilaana a mu rabuna aava ri namkai, ri taa usie. Nane ferawai faaxaves pana vilaana ina vubuxan xasingitaana xasanofuna. Nane ferawai vaxa pana vilaana ina vesan a faisok sina Piran e vilaana ina taagul lapaana mu paamua e vilaana ina xavang a xasanofuna.

A Fasisian

¹ Nenia, na Pol: ne saxa yaasok si Krai Yesus e a Piran a xelau xena savat yaamut sina e fati pataxau xena kuusan fasavat a Lagasai Roxo sina. ² Lokavai mupiiis lana Xakalayan Taap, a Piran a kuus fanai pana Lagasai Roxo se Natuna, la ngusuna mu rabuna ina kuus fatuxai. ³ Nane ve, lana vipin matatuuna sina, a bu Devit aava 'king' lava sina mu Juda. ⁴ Nane taagul nabe' la xavala e a Vovau Xaradak a faxaalit pana gutan o nane ve a Natuna Piran layaan a fatatoi fa'ulie ti la mamaat: nane ve na Yesus Krai aava Memai sitaara. ⁵ Sena gutan sina e lapaana isina, maam saxam a xakaavangan xatam e a ngavuk ina yaamut xena xel patak a mu rabuna aava ri pife Juda talo ri taa langai a Lagasai Roxo xena usiaan na Yesus. ⁶ E nami pe Rom, a Piran a xel nami vaxa xena waan xuvul pa Yesus Krai.

⁷ Lavaxa, nenia, ne taxa xalei a lagasai aanabe' xe simi mu Rom aava Piran a vubuxan xasingit nami e xel nami xena rabuna fatak sina.

Ne vubuk rao a Piran Tamataara e na Memai Yesus Krai re taa tavai nami pana xakaavangan xatam e luaian.

Na Pol A Vubuk Faagut Rao I Taa Fe Xalum A Mu Rom

⁸ Paamua, ne kuus faasiroxo xe sina Piran lapaana isi Yesus Krais pami xapiak senaso ne langai a rabuna la mu bina ri taxa ferawai pana namkaian simi. ⁹ Langaiau, ne sisiak lapaana Piran pana gutan xapiak siak layaan ne kuusan fasavat a Lagasai Roxo se Natuna. E nane xa i taa kuus xakaavang o ne fuuna lamon vulan nami lana fenungan siak. ¹⁰ E la maana yaan xapiak, ne nung faagutane o i taa kas a salan talo ne fexaxaas sena savat simi.

¹¹ Ne vubuk marasaxa rao taara taa irimai talo ne fexaxaas sena tavai nami pana saxa tatavai sina Piran xena fagut nami e voxo mi taa usi fatak a vilaana si Yesus. ¹² A malasuf ina ferawaian siak a malaanabe': taara taa fexavongan netaara pana usiaana vilaana si Yesus. Aang, mi taa faamamaas layaan mi kaalum o ne taxa usi na Krais e nenia vaxa ne taa faamamaas layaan ne xalum a vilaana simi. ¹³ Taasaxa mu fetinan, ne vubuk o mi taa texaas o a maana yaan xaves ne lamon rao ne taa fe savat simi (taasaxa ne tivotanan fefexaxaas naboxo) talo saxanofuna ri taa xaveak namkai e saxanofuna imi, mi taa fepalak lana namkaian simi. A maana mo malaanabe' fo savat la palou ina xasanofuna aava ri pife Juda sena faisok siak.

¹⁴ Senaso a Piran fo kas a lamonan siak pana Lagasai Roxo aanabe', ne toxan a faisok lava naboxo xena kuusane xe sina mu rabuna xapiak aava ri pife Juda: a mu Griik e mu topen sait; a mu rabuna pana texaasan e nari aava ri piau ta texaasan. ¹⁵ Nabe' a fufuna vubuxanan tateak siak xena xuus fatexaas nami pe Rom vaxa pana Lagasai Roxo se Yesus.

A Mataa Taa Tigina Fatak La Matana Piran Sena Namkaian Mon

¹⁶ Ne pife mangil, ne faamamaas paaliu layaan ne kuusan fasavat a Lagasai Roxo se Krais. Senaso a lagasai aanabe' a toxan a gutan sina Piran xena fakaxup a mu

rabuna aava ri namkai sena. Nemaam mu Juda, maam langai paamuine e naboxo nami aava mi pife Juda, nami sait, mi fo langaie. ¹⁷ Ne taa ferawai fulaa: lana Lagasai Roxo aanabe¹ a Piran a faxalit netaara pana malaafaa i taa vil faroxoi a mu rabuna la matana. Lokavai mupiis nane vil malaane e tanin sait a fexaxaas. Vulai nane fakaxup a rabuna senaso ri namkai sena. Taara texaas sena tuunayan ina senaso a mu rabuna ina kuus fatuxai ri fo kala pana lana Xakalayan Taap. Ri kuus, “A mataa aava tigena fatak la matana Piran i taa taagul vulai pana namkaian sena Piran.”

A Mu Rabuna Xapiak Ri Vupuno La Matana Piran

¹⁸ Naboxo ne buk xuus nami o a Piran a marala faagut pana mu rabuna. E nane taa fakasanam a mu rabuna aava ri vil vulan a vilaana saat: ri pife suai faagut sena Piran e ri bilai fasaat xe sina xasanofuna. Layaan ri vil a vilaana saat malaan ri taxa tivotan a tuunayan sina Piran talo xasanofuna ri taa pife namkai sena. ¹⁹ A mo roxo layaan a Piran a fakasanam a buk rabuna aava ri bilai malaan. Senaso nane fo famatavas a salan talo ri taa texaas sena. ²⁰ A salan aave a malaanabe¹: ti lana tangpat layaan a Piran a vesan a maana mo xapiak, a mu rabuna ri fexaxaas sena texaas sena. E vaxa ri fexaxaas sena masam faroxoi a gutan sina Piran Tuuna aava Waan Vulai. Ri pife xalume taasaxa ri texaas sena maana mo nane fo vesane. E voxo ri taa pife favavof o ri vungut sena. ²¹ Ri taa pife ferawai malaan senaso ri texaas sena Piran. Ri texaas, taasaxa ri pife kuus fati a isina o suai sena malaan se¹ nane ve a Piran siri. E vaxa ri pife kuus faasiroxo xe sina pana xakaavangan sina, piau! Ri fepalau paaliu pana texaasan siri e a masaman siri fesotuk.

²² Ri lamon o nari, ri rabuna pana texaasan, taasaxa tuuna, ri rabuna lamavaang mon. ²³ Ri pife lotu xe sina Piran aava Waan Vulai e pi mamaat. Piau! Ri lotu si xe

sina xaxaalua ina saxa mataa aava i taa maat e xe sina maaradaang ina mu maanu o tiir o tiui aava rabuna ri vesane.

²⁴ E voxo, a Piran a ta'ulan nari talo a vubuxanan saat siri i taa vius nari e ri taa vil a maana mo mosaat xena famangilaana tari. ²⁵ Ri gigiran a tuunayan sina Piran xena namkai sena bitan. Ri naangus e sisiak xe sina maana mo aava Piran Tuuna a vesane taasaxa ri pife nangus a Piran naang. Nane aave a mu rabuna xapiak ri taa nangus vulane. Tuuna Paaliu.

²⁶ Sena mo aapave mon a Piran a ta'ulan nari talo ri taa usi a vubuxanan saat aava waan la xunus iri. Tuuna, a lutefin ri taa ta'ulan a vilaana roxo ina felavaanan xena fetamaian xolan nari xa. ²⁷ E a mu tomexaan vaxa ri taa vil malaane. Ri ta'ulan a vilaana roxo ina falet xuvul pana tefin e ri fetamaian xolan nari xa. A mu tomexaan ri fetamaian nari xa e ri siak a giisan saat la tari, malaan sena fakasanaman ina vilaana saat siri.

²⁸ Nari, ri texaas sena Piran taasaxa ri vungut bit. E voxo a Piran a ta'ulan nari talo ri taa lamon fasaat vulai e ri taa usi a maana vilaana saat. ²⁹ Ri bas paaliu pana maana buk vilaana saat malaan: ri rawet e ri vil fasaat nari; ri tarasui a xasanofuna e ri fepunuxan nari; ri fevis e fegagelai; ri bit nari e ri fuuna lamon pana bilai fasaat xe sina xasano rabuna. Ri ferawai lilimugai e kuusan pengan a mataa. ³⁰ Ri xaiyaasan a Piran e ri sarak sena. Ri fuuna lamon falavai nari xa e ri malalava. Ri fuuna seng fatuaian a vilaana saat e ri langai pesalai sina mu ninari e tamari. ³¹ Ri pi u'usi a mu vilaana roxo. A nasaman siri a maat e a vilaana siri pife tuuna. Ri fuuna kuus fanai pana saxa mo taasaxa ri pi vivile, ri pife faxatang faroxoi a matafeninan siri e ri pife muluk a xasanofuna. ³² Ri texaas sena tiisan roxo sina Piran aava kuus o a mu rabuna aava ri fuuna bilai malaan, ri taa maat. Taasaxa ri taxa lo bilai malaan. E vaxa

ri turoxo pana xasanofuna aava ri fuuna usi a maana buk vilaana saat aave.

2

A Piran Taa Tiis Fatak A Mu Rabuna Xapiak

¹ E voxo, nami mu Juda, mi fuuna tiis a vilaana sina xasanofuna, bo? Lavaxa, nase' ta mataa a tiis a xasanofuna i taa pife kuus vof a vilaana sina xa. Senaso layaan mi tiis a xasanofuna e mui mi vil a vilaana saat malaan seri, mi taxa tiis nami xa. ² Layaan a Piran a tiis a mataa aava vil malaane, taara xapiak, taara texaas o a tiisan sina a roxo e fatak, bo? ³ Layaan mi vil a maana buk vilaana saat taasaxa mi fuuna tiis a xasafuna pana, muta lamon o nami xa mi taa sinufan a tiisan sina Piran. ⁴ Naak mi lamon fepaluan a Piran senaso a muluk nami e pife fakasanam fatapusan nami e a nai fananap sena maana vilaana saat simi, bo? Taasaxa Piran fo faxalit nami pana roxoyan aave talo mi taa puk fa'uli nami xa xasena maana vilaana saat simi.

⁵ Taasaxa nami, mi tavanat e mi bai puk fa'uli nami xasena maana vilaana saat simi e naboxo a malaan semi taxa lo vil falavai a fakasanamaan nami xa lana yaan aava Piran i taa vil famatavas a maraleian e tiisan tuuna sina. ⁶ E a Piran i taa sui fexaxaasan a mamareiai ina maana buk vilaana aave xe sina rabuna saxa saxa xapiak. ⁷ A rabuna aava ri fuuna lo bilai faroxo la matana Piran, ri fuuna seng faagutan a tatavaian sina aava isin lava, suaian e a toyan i taa pife taxapus. E a Piran i taa tavai nari xo pana toyan vulai xe vulai. ⁸ E xasanofuna aava ri fuuna vil vulan a maana mo xena fafaamamaasaana tari mon, ri langai pesalai sena tuunayan sena Piran xena usiaana bitan e a Piran, lana maraleian sina, i taa fakasanam nari. ⁹ A mu rabuna aava ri vivil a maana vilaana saat malaan, a Piran i taa fasavat a matafanan e i taa feruuxan a lamonan siri. I taa vil malaane xe sina mu Juda e nari aava ri pife Juda vaxa. ¹⁰ Taasaxa Piran i taa tavai nari aava ri bilai

faroxo pana isin lava, a vepen roxo e a luaian la xunus iri. I taa vil malaane xe sina mu Juda e xe siri aava ri pife Juda vaxa. ¹¹ E voxo a Piran i taa tiis a mu rabuna xapiak. Nari xapiak mon ri fexaxaas la matana.

¹² A maana rabuna aava ri pife Juda, ri piau ta vuputkai aava savat la ngusu Moses. Taasaxa, layaan ri faasaal sena, lunai a Piran a kuus o ri vupuno e i taa kawaasan xapin nari naapalaan ri piau ta vuputkai. E a mu Juda aava ri toxan a vuputkai sina Piran, layaan ri faasaal sena, a Piran i taa kuus o nari vaxa ri vupuno e i taa kawaasan xapin nari senaso ri toxane taasaxa ri pife usi faroxoie.

¹³ E fulaa, a mataa i taa pife tigina fatak la matana Piran tamo i taa langai mon pana vuputkai aave. Taasaxa nane aava langaie e usi vulane, nane mon i taa tigina fatak la matana Piran. ¹⁴ Tuuna, layaan a mu rabuna aava ri piau ta vuputkai, ri vil a maana mo roxo aava waan lana vuputkai, ri faxaalit faroxo o ri texaas sena vilaana roxo e saat. ¹⁵ A vilaana siri a faxaalit o a maana fefasaian aava waan lana vuputkai, ri taxa waan la xunus iri. E a nasaman siri a turoxoian a tuunayan ina senaso saxano yaan a baras nari e saxano yaan a gel votai seri. ¹⁶ A mo aanabe' i taa savat la yaan a Piran i taa feng na Yesus Krai xena tiis a maana lamonan fufunai sina rabuna. Ne fuuna ferawai pana maana mo xapiak aanabe' layaan ne kuusan fasavat a Lagasai Roxo.

A Mu Juda Ri Malalava Pana Vuputkai Senaso A Piran A Tavai Nari Pana

¹⁷ E nami aava mi xali nami xa pana Juda: mi lamon o mi taa tigina fatak la matana Piran senaso mi toxan a vuputkai sina e mi ferawai malalava o nami mu Juda sang mon, mi rabuna sina Piran, bo? ¹⁸ Mi texaas sena so ta mo a Piran a vubuk rao mi taa vile; mi fo siak a fepitaian ina Xakalayan Taap talo mi taa texaas faroxo xena usi

fatak a vilaana roxo, bo? ¹⁹ E voxo, mi lamon o nami, mi malaan sena paamua xana mu rabuna aava ri piif e nami, mi malang xena xavang a sangasan sina rabuna aava ri waan lana suk. ²⁰ E mi lamon o mi fexaxaas sena fapiti a mu rabuna vungut e nari aava ri xaveak namkai malaan sena mu Juda. Nami, mi toxan a vuputkai aave e voxo mi lamon o mi texaas faroxo sena maana mo xapiak e a mu fepitaian simi piau ta bitan lana. ²¹ Lavaxa, layaan mi fapiti a xasanofuna, xenaso mi pife fapiti nami xa? Mi kuus pana 'Muta fenau!' taasaxa nami xa mi fafenau. ²² Mi kuus pana 'Muta femilungai pana vilaana ina tamaian', taasaxa nami xa, mi fuuna vil malaane. Mi ferawai fasaat sena rabuna aava ri lotui a mu piran bit taasaxa nami xa mi fo mo fenou a maana mo ti lana lifu lotu sina mu piran bit aave, bo? ²³ A tuuna, mi ferawai malalava o mi toxan a vuputkai sina Piran taasaxa layaan mi langai pesalai sena mi famangil a Piran. ²⁴ Lana Xakalayan Taap a kuus, "A mu rabuna aava ri pife Juda ri ferawai fasaat sena Piran Laa'ui xuluna bilaian saat simi mu Juda mon." *Ais 52:5*

A Vilaana Ina Vuputuk Tuuna

²⁵ Lavaxa ne taa ferawai pana vilaana ina vuputuk. Tamo mi langai sena vuputkai, a vilaana ina vuputuk i taa xavang nami. Taasaxa layaan mi langai pesalai sena fefasaian ina vuputkai, a vilaana ina vuputuk xo i taa mo palau mon. ²⁶ Tamo mataa aava pife Juda e piau ta fakalimaan in a vuputuk sina Piran, a usi fatak a fefasaian ina vuputkai aave, a Piran i taa lalamon sena malaan se' nane fo siak a fakalimaan aave, bo? ²⁷ Lavaxa, layaan nari aava ri pi ta vuputuk la tari, ri usi fatak a vuputkai aave, ri taxa tiis nami aava mi toxan a vuputkai pana maana fefasaian ina taasaxa mi langai pesalai e mi laxawe.

²⁸ Tamo mataa a vuputuk la tana mon, nane pife Juda tuuna, piau, senaso a vilaana ina vuputuk tuuna va pife

vilaana xe la tana mon. ²⁹ A mataa aava Juda tuuna va Juda lana xunus ina. E a malaan sena fakalimaanana ina vuputuk a waan la xunus ina. A vuputuxan aanabe' pife savat sena mana mataa o pana usiaana vuputkai, piau, a savat sena faisok sina Vovau sina Piran. E a Piran, pife rabuna, a tavai a mataa aave pana isin lava.

3

A Piran A Tigina Fatateak Vulai

¹ Lavaxa, saxa Juda i tamaa kuus malaan: “Ne fo siak a vuputkai e roxoyan sina Piran taasaxa pife xavangau senaso a waanan siak pife mo roxo sena mu rabuna aava ri pife Juda.” O saxa i tamaa kuus, “Ne fo siak a fakalimaanana ina vuputuk taasaxa pife xavangau xena tigina fatak la matana Piran.” ² Taasaxa nenia, ne xuus nami o a mu Juda xa a waanan siri a peraroxo paaliu lana maana vilaana xapiak. Paamua, a Piran a turoxoian lisan a ferawaian fatak sina xe siri.

³ Taasaxa, mui a so ta mo a savat? Saxano Juda ri pife namkai e ri pife usi vulan a lagasai sina Piran. Mi lamon o a faasaalan siri taa tubuk a kuus fanaian sina Piran, bo? ⁴ Piau e piau paaliu, muta lamon malaan. Naak a maana rabuna xapiak ri taa bit taasaxa Piran fuuna kuus tuuna vulai. A Xakalayan Taap a kuus turoxo pana layaan a kuus malaan:

“Piran, layaan no ferawai a maana rabuna ri taa texaas famatavas o a ferawaian siim a fatak. E layaan ri gel tifi nano, no faxaalit vulai o a tiisan siim a roxo xasingit.” *Yng 51:4*

⁵ Taasaxa saxano Juda ri kuus o a vilaana saat sitaara a faxaalit famatavas o a vilaana sina Piran a roxo xasingit. E taara taa suie malaafaa? (Naboxo ne taxa ferawai pana lamonan sina rabuna mon.) Naak taara taa kuus o a Piran a vil a saat layaan a fakasanam netaara sena maana

vilaana saat sitaara, bo? Piau, pife tuuna. ⁶ Tamo a tiisan sina Piran pife fatak, malaafaa i taa tiis faroxoi a mu rabuna xapiak? ⁷ Naak saxa i taa kuus, “Tamo a saatan siak a faxalit famatavas a roxoyan sina Piran e falavai a isin sina xenaso a Piran a xaliau pana mataa saat e fakasanamau?” ⁸ Tamo ne fo ferawai malaan, a fexaxaas ne kuus o taara taa vil a saat xaves talo a roxoyan molava i taa savat xe sina Piran. A tuuna, saxano rabuna ri taxa bit tifiiau o ne fuuna kuus malaan. A mo roxo o Piran i taa fakasanam nari.

Pi Ta Mataa A Roxo, Nari Xapiak Ri Vupuno

⁹ Lavaxa, taara taa lamon malaafaa? Nemaam mu Juda, maam peraroxo seri aava ri pife Juda, bo? Maam pewawaan faroxo sena mu rabuna aava ri pife Juda, bo? Piau e piau paaliu! Senaso ne fo faxaalit famatavas xo o a mu Juda e nari aava ri pife Juda, nari xapiak, a saatan a paamuian faagutan nari. ¹⁰ A Xakalayan Taap a kuus malaan:

“Pi ta mataa a roxo, piau paaliu!

¹¹ Pi ta saxa a masam sena vilaana sina Piran.

Pi ta saxa a seng a Piran.

¹² Nari xapiak ri ti taaluugan a Piran; nari, ri fe voxoma malaan sena piteta.

Pi ta saxa aava vil a roxoyan, piau paaliu marasaxa.”

Yng 14:1-3

¹³ “A ling ina ferawaian saat siri taa punuk a rabuna;

a bitan siri taa paamuian patak nari e

a ferawaian saat siri a malaan sena neng aava kawaasan a rabuna.” *Yng 5:9; 140:3*

¹⁴ “Ri fe maraleiai faagut e lana femaraleiaian siri ri fatutul a saat xe la tana xasano rabuna.” *Yng 10:7*

¹⁵ “Vulai ri famasak o ngaapunuk a mataa. ¹⁶ Ri kawaasan a maana mo e ri fasavat a lagafan; layaan ri ta'ulan a bina a mu rabuna pave, ri taangiis sena saatan ri

fo vile. ¹⁷ E ri pife waan xuvul pana rabuna pana luaian.” *Ais 59:7,8*

¹⁸ “Ri pife lamon o ri taa suai faagut sena Piran.” *Yng 36:1*

¹⁹ Naboxo, taara texaas o a Piran a tavai nemaam mu Juda pana maana vuputkai sina xena paamuian nemaam. E voxo pi ta mataa paaliu a fexaxaas sena kuus vof a vilaana saat sina la matana Piran senaso nari xapiak ri vil a saat e ri taa tigina kasam layaan a Piran i taa tiis nari. ²⁰ E voxo a vubuxanan sina Piran a matavas, pi ta mataa i taa tigina fatak la matana sena usiaana vuputkai sina. Piau, a vuputkai a faxalit fa'uli netaara pana saatan sitaara.

A Salan Xena Tigina Fatak La Matana Piran A Savat La Matavas: A Rabuna Ri Taa Namkai Se Yesus Krai

²¹ Naboxo, a salan sina Piran xena vil faroxoi netaara fo savat xo la matavas e a vuputkai pife waan lana. Taasaxa lokavai mupiis a fepitaian ina vuputkai e a xakalayan sina maana rabuna ina kuus fatuxai, ri fo xuus fatexaas netaara pana. ²² A Piran a fatiginei fatak a mataa layaan a namkai se Yesus Krai aava daarum ina vilaana saat sina. E a vil malaane xe sina mu rabuna xapiak aava ri namkai se Krai. A salan sina Piran xe sina mu Juda e xe siri aava ri pife Juda a fexaxaas mon, ²³ senaso a mu rabuna xapiak ri fo vil a saat e ri faasaal sena miridingan ina Piran. ²⁴ Taasaxa, a Piran a pisingai pana xakaavangan xatam sina talo a mu rabuna aava ri namkai, ri taa tigina fatak la matana. Ri taa pife vupuno senaso na Krai Yesus a maat xena daarum ina maana vilaana saat siri. ²⁵ A Piran a fanei na Yesus la palou itaara malaan sena falfaal xena fadaarumaan netaara aava taara namkai sena ria ina. Nane vil malaane xena faxaalit o a tiisan sina a tiisan fatak; nane pife lamon fepaluan a vilaana saat sina rabuna. ²⁶ Nane vil malaane xena faxaalit o a tiisan sina tanin a fatak sait e voxo nane ve a Piran ina Tiisan Fatak aava fatiginei fatak a mu rabuna aava ri namkai se Yesus.

²⁷ Lavaxa, taara taa ferawai malalava panaso? Piau ta mo senaso a vilaana sina Piran fo tubuxe. A so ta vilaana fo tubuxe? A vilaana ina usiaana vuputkai, bo? Piau, piau paaliu. Taasaxa, a vilaana ina namkaian. ²⁸ Lavaxa, taara kuus malaanabe!: a mataa a tigma fatak la matana Piran senaso a namkai se Yesus e pife sena usiaana vuputkai. ²⁹ Mi lamon o a Piran ve a Piran sina mu Juda mon, bo? Piau, nane ve a Piran sina mu rabuna aava ri pife Juda vaxa. ³⁰ Taara texaas o a toxan a Piran saxa mon. E nane taa fatiginei fatak nari aava ri vuputuk la matana senaso ri namkai e a mu rabuna aava ri pife vuputuk vaxa senaso ri namkai. ³¹ Lavaxa, naak taara taxa fepaluan a vuputkai senaso taara tigma fatak la matana Piran sena namkaian, bo? Piau, muta lamon malaan. Senaso layaan taara namkai se Yesus, lana yaan fatak aave mon taara fexaxaas sena usi a vuputkai sina.

4

A Ro Matalava Sina Mu Juda, Na Abraham Nare Devit, Re Namkai O A Piran Taa Fatiginei Fatak Nare

¹ Senaso a Piran fo vil a maana mo aapave, taara mu Juda taara taa ferawai malaafaa pa Abraham aava butaara lava? A so ta mo a savat lana waanan sina? ² Tamo a tuuna o na Abraham a tigma fatak la matana Piran sena maana mo nane fo vile, naak na Abraham a toxan a mo xena ferawai falalava pana, bo? Taasaxa, piau, pife roxo i taa ferawai falalava pana faisok sina la matana Piran. ³ A Xakalayan Taap a kuus o na Abraham a namkai sena Piran. E voxo sena namkaian aave mon a Piran a xalie pana mataa fatak.

⁴ A mataa aava faisok xena siak a mamareiai ina faisok sina nane pife lamon pana mamareiai aave malaan sena tatavai senaso nane faisok faagut xena siaxaana. ⁵ A mataa aava Piran xa a xalie pana mataa fatak, nane pife faisok

soxote. Taasaxa, a lisan tuunei nane xa xe sina Piran aava fatiginei fatak a mataa saat la matana sena namkaian sina.

⁶ E lokavai mupiis, na Devit aava ‘king’ lava sina mu Juda, a ferawai pana faamamaasan sina mataa aava Piran a xalie pana mataa fatak senaso a namkai e pife sena faisok aava nane vesane. Nane ferawai malaan:

⁷ “Nari aava Piran a lamon tapin a vilaana saat siri e a xafut xapin a faasaalan siri, ri taa faamamaas. ⁸ E nari aava Piran pife kat fulan a vilaana saat siri, ri taa faamamaas.” *Yng 32:1,2*

⁹ Lavaxa, a faamamaasan aava na Devit taxa ferawai pana, a mo sina mu rabuna aava ri toxan a fakalimaanana ina vuputuk, bo? Piau, a mo xana mu rabuna aava ri pife vuputuk sait. Taara fo kuus xo o na Abraham a namkai sena Piran e voxo a Piran a xalie pana mataa fatak.

¹⁰ Lamon faroxo! Laso ta yaan tuuna a Piran a kuus o na Abraham ve a mataa fatak? A ferawai malaan lamina yaan ina vuputuk o paamuina? Pife lamina, lu paamu falak. ¹¹ E mui a Piran xa a tavaie pana fakalimaanana ina vuputuk xena faxaalit o nane fo xali na Abraham pana mataa fatak sena namkaian sina mon e pife sena vuputuxan. E voxo na Abraham xo a tamana mu rabuna xapiak aava ri namkai sena Piran taasaxa ri pife vuputuk talo a Piran i taa xali nari vaxa pana rabuna fatak. ¹² E nane va tamana mu rabuna aava ri vuputuk vaxa. Nane pife tamari senaso ri vuputuk taasaxa senaso ri lisan tuunei nari xa xe sina Piran malaan se tamataara na Abraham fo vile paamuina putuxaana.

¹³ Lavaxa, lumua, a Piran fo kuus fanai xe si Abraham e a mu yaya sina o lumui nane taa mataa tafuna maana mo xapiak. A pife kuus fanai pana senaso na Abraham a usi fatak a mu vuputkai, piau. Nane kuus fanai pana senaso na Abraham a namkai. ¹⁴ Senaso, tamo a kuus fanaian sina Piran a falet xe siri aava ri usi a vuputkai, a namkaian

sitaara e kuus fanaian sina Piran re taa mo palau ¹⁵ senaso a vuputkai a lisanmaan a maraleian sina Piran. Tamo piau ta vuputkai, lavaxa a rabuna ri pife faasaal.

¹⁶ E voxo, a kuus fanaian aapave a savat sena namkaian. A pife savat sena faisok sina mataa taasaxa sena xakaavangan xatam sina Piran talo i taa savat sina mu yaya xapiak si Abraham xe mui: nari aava ri waan lapaana vuputkai xuvul pari aava ri namkai malaan se Abraham. Nane va tamataara xapiak. ¹⁷ Senaso a Xakalayan Taap a kuus, “Ne fo fakalimaan nano xena tamana mu rabuna xaves.” *Tpt 17:5*

E voxo na Abraham va tamataara la matana Piran aava nane namkai sena; a Piran aava fatatoi fa'uli a mu mamaat e kuus pana mo, paamuina savatan ina, malaan sena fo savat xo.

¹⁸ Naapalaan a kaalum malaan sena kuus fanaian sina Piran pife fexaxaas sena savat la matavas, na Abraham taxa lo namkai lunai sena. E voxo nane fesavat “Tamana rabuna xaves”, malaan sena Piran xa fo xuuse pana lumua. Senaso a Piran fo xuuse o “A xakatan ina mu yaya siim xe mui taa malaan sena mu vapara; ri taa xaves paaliu.” ¹⁹ Lavaxa, nane texaas o nane pife fexaxaas sena fasavataan ta lak senaso a mariaas sina a fexaxaas 100 e piau ta gutan. E na Sera aava tefin sina, a tefin mala e pife fexaxaas sena luxaan ta lak. ²⁰ Taasaxa, a namkaian sina taxa lo waan fatateak lunai. Nane pife ta'ulan a namkaian sina e pife lamon maranga sena kuus fanaian sina Piran. A namkaian sina a fagute e nane kuus fati a isina Piran. ²¹ E lana xunus ina nane texaas tuuna o a Piran a toxaan a gutan xena fasavat famatavasaana kuus fanaian sina. ²² E sena namkaian aanabe' a Piran a xalie pana mataa fatak. ²³ E vaxa a mu vapaling aanabe' “A Piran a xalie”, ri pife waan lana Xakalayan Taap xena kuus fatiaana isi Abraham, piau. ²⁴ Ri waan xena xavang netaara aava Piran taa xali netaara pana rabuna fatak; netaara aava taara

namkai o a Piran a fatatoi fa'uli na Yesus, a Memai sitaara, ti la mamaat. ²⁵ E a turoxoian lisan na Yesus xe siri talo ri taa punuxe xena maat sui a maana saatan sitaara e mui a fatatoi fa'ulie xena fatiginei fatak netaara la matana.

5

Taara Tigina Fatak La Matana Piran Pana Luaian E Faama-maasan

¹ E voxo senaso a Piran fo fatiginei fatak netaara la matana sena namkaian, na Memai Yesus Krai sitaara a fadaarum netaara xuvul pana Piran. ² E sena namkaian aave nane lisanmaan netaara xe lana xakaavangan xatam sina Piran aava taara waan lapaana naboxo. E taara ferawai faamamaas senaso taara lamon fanei a waanan sitaara xuvul pana Piran lana miridingan sina. ³ Taasaxa pife mo aanabe' sang mon, taara faamamaas vaxa pana maana maasaxan aava savat xulutaara. Senaso taara texaas o a maana maasaxan aave ri taxa fapiti netaara xena waan fananap lapaana xakaavangan sina Piran. ⁴ E mui, a vilaana ina waan fananapan aanabe' i taa fasavat a maana vilaana roxo la toyan sitaara. E layaan taara bilai fatak pana maana vilaana roxo, taara taa waan bang fatateak a miridingan sina Piran. ⁵ E sena waan bangan aanabe' taara pife kanamsaat. Senasou? Senaso a Piran fo tavai netaara pana Vovau Xaradak xena waan la xunus itaara. E nane xa a faxalit netaara pana vubuxan xasingitan sina Piran xe sitaara.

⁶ La noyaan fatak sina, layaan taara pi ta gutan, na Krai a maat pataara mu rabuna saat. ⁷ E voxo, lamon pana vubuxan xasingitan sina Piran malaanabe': piau ta mataa i taa maat pana saxa aava usi fatak a vuputkai. Taasaxa naak a mataa i tamaa maat pana saxa mataa fatak ina xakaavang. ⁸ Taasaxa Piran xo a faxalit netaara pana vubuxan xasingitan sina malaan: layaan taara taxa

waan lunai lana vilaana saat sitaara na Krai a maat xena fakaxup netaara.

⁹ Senaso a Piran a fatiginei fatak netaara sena ria i Yesus, taara texaas tuuna o nane taa fakaxup netaara sena maraleian e fakasanaman fataxapiak sina Piran. ¹⁰ Langaiu, layaan taara taxa xaiyaas sina Piran lunai, nane fadaarum netaara xuvul pana xa sena maatan si Natuna. E naboxo senaso taara tigina fatak la matana, taara texaas o i taa fakaxup netaara senaso na Yesus taxa to pataara. ¹¹ A maana mo aanabe' a tuuna e taara faamamaas vaxa senaso lapaana Memai sitaara, na Yesus Krai, taara waan la xuvulaian xuvul pana Piran.

Maatan Aava Savat Se Aadam E Toyan Tuuna Aava Savat Se Krai

¹² Lavaxa, senaso a butaara lava, na Aadam, a langai pesalai sena Piran, a vilaana saat maa savat la xavala e a maatan xuvul pana. E malaanabe' a maatan a savat sina mu rabuna xapiak senaso nari xapiak ri fo faasaal. ¹³ A tuuna, a mu rabuna ri vivil a saat paamuina yaan a Piran a tavai na Moses pana vuputkai sina. Taasaxa Piran pife fakasanam nari senaso a pife tavai nari pana mu vuputkai lunai. ¹⁴ Taasaxa ti la yaan na Aadam a faasaal fefexaxaas a yaan a Piran a tavai na Moses pana mu vuputkai sina, a mu rabuna xapiak, ri nasam a maatan, naapalaan ri pife langai pesalai sena vuputkai sina Piran malaan se Aadam aava malaan sena xaxaalua ina Saxa aava i taa savat.

¹⁵ Taasaxa, a tatavaian aava fakaxupan, pife malaan sena faasaalan aave. Senaso tamo a mu rabuna xapiak ri maat sena faasaalan si Aadam, lamon pana so ta mo a tiu fasoliuan xuluna rabuna xapiak sena xakaavangan xatam sina Piran e a tatavaian aava savat se Yesus Krai. ¹⁶ Saxa mo fulaa, a tatavaian sina Piran pife malaan sena mo aava savat sena faasaalan sina mataa aave: lamina faasaalan

sina saxa mataa a tiisan a savat e a lisanmaan a maatan, taasaxa lamina maana faasaalan xaves, a tatavaian aave a savat e a Piran a fatiginei fatak netaara la matana. ¹⁷ Tamo a faasaalan sina saxa mataa, na Adam, a kas a salan talo maatan i taa paamuian a toyan sina mu rabuna xapiak, lamon pana so ta mo i taa savat siri aava ri talangai xe si Yesus Kraiss xena siak a xakaavangan xatam sina Piran aava fatiginei fatak nari. A mu vilaana fatak xo ri taa paamuian nari.

¹⁸ Lavaxa, a tiisan sena faasaalan saxa mon a kuus o mu rabuna xapiak ri vupuno e ri taa maat e a vilaana fatak saxa mon a fatiginei fatak a rabuna e tavai nari pana toyan tuuna. ¹⁹ Senaso layaan na Adam a langai pesalai sena Piran, a mu rabuna xapiak ri savat rabuna fafaasaal. E vaxa layaan a mataa saxa, na Kraiss, a langai a Piran, a mu rabuna xaves ri savat rabuna fatak la matana Piran.

²⁰ A Piran a tavai a mu rabuna pana vuputkai sina senaso nane vubuk rao ri taa texaas sena vilaana saat aava ri fuuna lo vile. Taasaxa layaan a mu vilaana saat sina rabuna ri femolava, a xakaavangan xatam sina Piran a pemamolava seri. ²¹ E malaan sena mu faasaalan ri paamuian a rabuna xe lana maatan, a xakaavangan xatam sina Piran a paamuian a mu rabuna fatak xe lana toyan vulai aava savat se Yesus Kraiss, a Memai sitaara.

6

Taara Taa Bilai Xena Fananam A Piran Malaafaa?

¹ Lavaxa, taara taa ferawai panaso? Naak taara taa lo vil a saat talo a xakaavangan xatam sina Piran tafe molava paaliu, bo? Piau, piau paaliu. ² Paamua netaara aava taara namkai, taara waan lapaana gutan ina mu vilaana saat. Taasaxa, naboxo taara fo maat sena vilaana saat sitaara. E voxo taara fexaxaas sena vil a saat fulaa malaafaa? ³ Tuuna, naak mi fo mamaaluf o netaara aava taara fo

fasufan xena tigena xuvul pa Kraiſ Yesuſ, taara fo maat xuvul pana, bo? ⁴Taara fo xaafanan xuvul pa Kraiſ layaan taara faſufan e vaxa taara fo faadoxotanan xuvul pana lana maatan ſait. E a Piran aava na Tamataara a faxalit a miridingan molava ſina layaan a fatatoi fa'uli na Kraiſ ti la mamaat e nane vubuk o taara taa taagul pana toyan fa'ui ſait.

⁵ Senaſo taara fo faadoxotanan xuvul pana lana maatan ſina, taara taa tamana faadoxotanan xuvul pana lana to fa'ulaian ſina ti la mamaat vaxa. ⁶ Taara texaas o a mu vilaana e lamonan ſitaara ti lumua ri fo maat xuluna bolo xuvul pa Kraiſ e voxo a mu vilaana ſaat ſitaara ri fo taxapus xo. E naboxo a gutan ina vilaana ſaat i taa pife fayaasok fulan netaara. ⁷ Lavaxa, taara fo muluſ tapinan ſena gutan ina ſaatan ſenaſo naſe' ta mataa fo maat ſena ſaatan, a gutan ina ſaatan i taa pife paamuian fulane.

⁸ E fulaa, tamo taara fo maat xuvul pa Kraiſ, taara namkai vaxa o taara taa to xuvul pana. ⁹ Senaſo na Kraiſ fo to fa'ulaa ti la maatan nane pife fexaxaas ſena maat fulaa. A tuuna, a maatan piau ta gutan xena tao fatateak fulane. ¹⁰ Aang, lana maatan ſina a mu vilaana ſaat xapiak ſitaara ri loxotan xuluna e piau ta tatavai fulaa a fexaxaas ſena xavangaan netaara. Nane, lana maatan ſina xuluna bolo, a kawaasan xapin a gutan ina vilaana ſaat aava waan xuluna mu rabuna xapiak. Taasaxa lana toyan aava nane taagul lana naboxo, a taagul xena fafaamamaas a Piran ſang mon.

¹¹ Lamona fa'uli a maana mo aanabe' e mi taa texaas o nami xa mi fo maat ſena vilaana ſaat. Taasaxa mi taxa to ſena Piran lana xuvulaian ſimi xuvul pa Kraiſ Yesuſ. ¹² E voxo muta turoxoian a mu vilaana ſaat xena paamuian a vipin ſimi ti la xavala talo mi taa uſi a vubuxanan ſaat ſina. ¹³ Muta tatavai pana vipin ſimi xena vil a mo moſaat malaan ſe' mi ſiſiak ſina ſaatan. Lamona fa'ulaa o lumua

mi maat taasaxa naboxo mi toxan a toyan fa'ui. E voxo tavai a Piran pami xa malaan seri aava siak fa'ulian nari ti la maatan xena to fa'ulaa e sisiak xe sina Piran pana vipin simi xena vil a maana vilaana fatak. ¹⁴ A vubuxanan saat taa pife paamuian nami senaso naboxo mi pife waan lapaana gutan ina vuputkai, taasaxa mi waan lapaana xakaavangan xatam sina Piran.

A Piran A Mulus Tapin Netaara Sena Gutan Ina Saatan

¹⁵ Lavaxa, taara waan lapaana xakaavangan xatam sina Piran. Naak saxanofuna ri tamaa kuus o senaso taara pife waan lapaana vuputkai taara fexaxaas sena vil a saat naboxo, bo? Piau, piau paaliu. ¹⁶ A tuuna, mi texaas o layaan mi lamon faati o mi taa yaasok sina saxa mataa, nane xo i taa xuus nami pana so ta mo mi taa vile e mi taa langaie, bo? Tamo mi lamon faati o mi taa yaasok sina saatan mi taa waan patak vulai sena Piran e mi taa maat. E tamo mi lamon faati o mi taa yaasok sina Piran mi taa tigina fatak la matana. ¹⁷ Taasaxa, maam kuus faasiroxo xe sina Piran senaso lumua mi sisiak sina vubuxanan saat taasaxa naboxo mi taxa usi fatak a fepitaian aava mi fo langaie. ¹⁸ E naboxo mi pife yaasok sina saatan xo, piau, mi toxan a mataa tafumi fa'ui e mi fo savat yaasok sina vilaana fatak.

¹⁹ Ne taxa ferawai pana xaxaalua aava mi masame senaso tamo ne pife vil malaane mi taa pife texaas sena Ferawaian sina Piran. A malaanabe': lumua mi fuuna lisan a tami malaan sena yaasok, xena femilungai pana vilaana ina tamaian o xena langai pesalai sena maana vuputkai sina Piran. Taasaxa naboxo, tavai a piran pami xa xena yaasok lapaana mu vilaana fatak aava fasavat a toyan xaradak. ²⁰ Lumua, layaan a vilaana saat a xus nami, mi pife lamon pana so ta mo a roxo xena vile. ²¹ E voxo, lana yaan aave a so ta buk malangiis a savat sena maana vilaana

saat aava famangil nami naboxo? A maana vilaana aave ri fasavat a maatan sang mon. ²² Taasaxa naboxo, a Piran fo mulus nami sena gutan ina vilaana saat. Nane xa a mataa tafumi e a malangiis ina ve a toyan xaradak aava fasavat a toyan vulai xe vulai. ²³ Senaso a mamareiai ina vilaana saat ve a maatan, taasaxa tatavaian sina Piran xe siri aava ri waan la xuvulaian xuvul pa Yesus Kraiss ve a toyan i taxa waan vulai xe vulai.

7

¹ Lavaxa, ne taxa ferawai xe simi mu fetinan aava mi texaas sena vuputkai. Mi texaas o a vuputkai a toyan a tateaxan xena paamuian a mataa layaan i taxa taagul la xavala mon, bo? ² Mi texaas sena vuputkai ina tamaian sitaara e voxo langai pana ferawaian paap aanabe'. Layaan a tefin a tamai, a vuputkai ina tamaian a pise xe si lavana la maana yaan xapiak layaan i taxa waan la xavala. Taasaxa, layaan na lavana a maat, a vuputkai ina tamaian a muluse se lavana. ³ E voxo layaan na lavana taxa to lunai, tamo a tefin aave i taa ta'ulane xena tamai sina xasa tomexaan, ri taa xalie pana tefin saat. Taasaxa, tamo na lavana fo maat, nane pife waan lapaana vuputkai ina tamaian fulaa. E ri taa pife xalie pana tefin saat tamo i taa tamai fulaa.

⁴ E voxo mu fetinan siak, a vuputkai pife paamuian nami naboxo senaso mi maat layaan a Piran a fadoxot nami xuvul pa Kraiss lana maatan sina. E voxo naboxo mi fexaxaas sena waan lapaana mataa tafumi fa'ui e nane ve na Kraiss. Nane a saxa aava Piran a fatatoi fa'ulie ti la maatan. E naboxo taara fexaxaas sena fasavat a maana vilaana xaradak aava malaan sena xalana wai, xe sina Piran. ⁵ Senaso paamuina yaan taara namkai, a vilaana saat a xus netaara xena vil a saat. E a mu vubuxanan saat aave ri savat sena vuputkai e ri yuuf netaara xe lana vilaana saat aava malangiis ina ve a maatan. ⁶ Taasaxa naboxo, senaso taara fo maat xuvul pa Kraiss, a vuputkai

aava pis netaara paamua, i taa pife paamuian netaara fulaa e naboxo taara sisiak lapaana vilaana fa'ui sina Vovau Xaradak e pife lapaana vuputkai ti kavai.

Taara Vibis Sena Vilaana Saat

⁷ Lavaxa, taara taa susuaa malaafaa? A vuputkai a mo mosaat senaso a fasavat a vubuxanan saat la taak, bo? Piau, piau paaliu. Taasaxa paamuina yaan a Piran a tavai netaara pana mu vuputkai ne ngalngolan a vilaana saat e ne pife tarasui a mo sina xasa mataa. Taasaxa layaan a Piran a kuus, 'Muta tarasui a mo sina xasa mataa', mui ne tarasui vulan a maana mo xaves. ⁸ A malaanabe': layaan a saxa vuputkai a savat, a vilaana ina faasaalan a xus faagutanau xena tarasui a maana mo xaves. Senaso tamo piau ta vuputkai xena kuus votan a saxa vilaana, a vubuxanan saat sina mataa pife fexaxaas sena paamuiane. ⁹ Paamua, layaan ne pife masam faroxo pana vuputkai sina Piran, ne lamon o ne tigena faroxo la matana. Taasaxa, layaan a vuputkai aave a savat la matavas, ne texaas o ne fo faasaal sena vuputkai sina Piran e ne maat. ¹⁰ E mui ne texaas o a vuputkai aava Piran a tavaiau pana xena lisanmaan a toyan, a lisan tuunei a maatan. ¹¹ A malaanabe': paamua ne lamon o ne fexaxaas sena usi fatak a vuputkai sina Piran. Taasaxa vilaana ina faasaalan a bit xena fangongau e ne savat vupuno. E voxo a vuputkai aave a fasavat a maatan aava tivotanau sena Piran. ¹² E voxo, a mu vuputkai ri xaradak. E a mu fefaiaian ina ri xaradak e fatak e ri xavang netaara.

¹³ Lavaxa, saxa i tamaa kuus o a mo aava roxo a fasavat a maatan la toyan siak, bo? Ne taa suie pana, piau, ne pi faferawai malaan. Taasaxa, a maana vubuxanan saat siak ri fasavat a maatan la vipin siak xena faxaalit o a vilaana saat ve a saat tuuna. E layaan ne langai pesalai sena mo roxo aave ne texaas o a maana vilaana saat siak ri saat paaliu.

¹⁴ Taara texaas o a Vovau Xaradak sina Piran a tavai netaara pana vuputkai e a vuputkai aave a roxo marasaxa. Taasaxa nenia, ne mataa ti la xavala mon pana mu vubuxanan saat e ri fakalimaanau pana yaasok sina vilaana saat. ¹⁵ Ne pife masam sena so ta mo ne fuuna vile. A malaanabe', a so ta mo ne vubuk vile, a mo aave ne pi vivile. Taasaxa ne fuuna vil a mo aava ne bai paaliu o ne taa vile. ¹⁶ E tamo ne vil a maana mo aava ne bai vile, ne turoxo o a vuputkai a roxo senaso a xuusau pana so ta mo roxo ne taa vile. ¹⁷ E voxo, a malaanabe': nenia fatak, la xunus iga, ne pife fasavat a vilaana saat aave, piau, a saatan aava waan la vipin siak a vile. ¹⁸ Ne texaas o piau ta mo roxo a waan la toyan siak, la vipin siak. Senaso ne vubuk rao ne taa vil a mo roxo taasaxa ne pi ta gutan xena fasavataana. ¹⁹ Aang, ne vubuk rao ne taa vil a mo roxo taasaxa ne pife vile. E fulaa, a maana mo mosaat aava ne bai vile, a mo aave ne fuuna lo vile. ²⁰ E voxo, tamo ne bai vil a maana mo taasaxa ne vile, ne kuus o nenia fatak ne pife fasavat a vilaana saat aave. Piau, a saatan aava waan la vipin siak a vile.

²¹ Lavaxa, a fufuna vilaana aanabe' taxa faisok: layaan ne buk vil a mo roxo ne fuuna fasavat a mo mosaat. ²² Lana xunus iga ne lamon faamamaas pana vuputkai sina Piran; ²³ taasaxa ne texaas o a xasa fufuna taxa faisok la vipin siak e taxa kawaasan a vubuxanan siak xena usi a vuputkai sina Piran e voxo ne malaan sena mataa vipis xe sina vubuxanan saat ina vipin siak. ²⁴ Nenia, ne mimilisaat temasaat. Nase' taa fakaxupau sena maatan? ²⁵ Ne kuus faasiroxo xe sina Piran senaso na Yesus Krai aava Memai sitaara, nane xa i taa xavang netaara.

E voxo nenia, la xunus iga, ne yaasok sina vuputkai sina Piran taasaxa lana vipin siak ne yaasok sina vuputkai aava fasavat a vilaana saat.

8

A Piran A Feng A Vovau Xaradak Sina Xena Mulus A Mu Rabuna Xasena Gutan Ina Vilaana Saat Siri

¹ E voxo, a Piran a kuus o nari aava ri waan la xuvulaian xuvul pa Krai's Yesu's naboxo, ri pife vupuno la matana, ² senaso lana xuvulaian xuvul pa Krai's Yesu's a Vovau ina Toyan Tuuna a mulus tapin netaara sena vuputkai aava fasavat a vilaana saat e a maatan. ³ Ne taxa xuus nami o a vuputkai pife fexaxaas sena pis votan a vilaana saat sitaara senaso a vubuxanan sina vipin sitaara a famarurupaxe. Taasaxa, a Piran xa a xavang netaara layaan nane feng a Natuna aava piau ta lalosaat, xe lapi la xavala. E nane xa maa savat matatuuna. E layaan a maat xataara, a Piran a timin a fakasanaman ina mu vilaana saat sitaara xe xuluna talo i taa fakaxup netaara sena vilaana saat sitaara. ⁴ E naboxo taara taxa waan la matavas talo taara fexaxaas sena usi faroxoi a vuputkai sina Piran. Taara bilai malaan layaan a tataara pife masaga pana vubuxanan saat taasaxa taara lamon faati o taara taa usi a vubuxanan roxo sina Vovau Xaradak.

⁵ Nari aava ri taagul lapaana vubuxanan saat siri, ri fuuna lamon pana so ta mo a vipin siri a vubuxane. Taasaxa, nari aava ri taagul lapaana vubuxanan sina Vovau Xaradak, ri fuuna lamon pana so ta mo a Vovau a vubuxane. ⁶ A lamonan sina mataa fafaasaal a fasavat a maatan. Taasaxa layaan a Vovau Xaradak a paamuian a lamonan sina mataa i taa fasavat a toyan e luaian la xunus ina. ⁷ A lamonan sina mataa fafaasaal a baian a Piran. A pife turoxo o i taa waan lapaana vuputkai sina Piran e tuuna, pife fexaxaas sena. ⁸ Nari aava ri waan lapaana gutan ina vubuxanan saat, ri pife fexaxaas sena fananam a Piran.

⁹ Taasaxa nami xa, mi pife waan lapaana gutan ina vubuxanan saat, piau, mi waan lapaana vubuxanan ina

Vovau Xaradak tamo a Vovau Xaradak sina Piran a waan la xunus imi. E tamo a mataa piau ta Vovau si Kraiss, nane pife mataa si Kraiss. ¹⁰ Taasaxa tamo a Vovau si Kraiss a waan la xunus imi, a vipin simi a maat sena vilaana saat taasaxa vovau imi taxa to senaso a Piran xa a fatiginei fatak nami la matana. ¹¹ E tamo a Vovau sina Piran aava fatatoi fa'uli na Yesus ti la maatan, a waan la xunus imi, a Piran naang i taa tamana fatatoi fa'uli a vipin simi vaxa, sena gutan ina Vovau sina aava waan la xunus imi.

¹² Lavaxa mu fetinan, a mu vubuxanan saat ri pi ta gutan xena paamuian netaara e voxo taara taa pife turoxo pana usiaan nari naboxo. ¹³ Senaso tamo mi usi a mu vubuxanan saat ti la vipin simi, mi taa maat. Taasaxa, tamo a Vovau sina Piran a paamuian nami talo mi taa punuk a mu vilaana saat ti la vipin simi, mi taa to vulai xuvul pana Piran. ¹⁴ Senaso layaan a Vovau sina Piran a paamuian a rabuna, nari ve ri mu rafulak sina. ¹⁵ A Piran pife tavai nami pan' ta vovau xena fayaasok fulan nami lapaana matautan, piau. Nane tavai nami pana Vovau Xaradak sina xena fakalimaan nami o mi mu rafulak sina. E voxo, senaso a Vovau Xaradak a waan la xunus itaara, layaan taara fenung xe sina Piran, taara xalie pana "Papa o Tamaang." ¹⁶ A vovau sitaara xuvul pana Vovau Xaradak, nare xapiak re xuus netaara o taara ve mu rafulak sina Piran. ¹⁷ E voxo senaso taara mu rafulak sina xuvul pa Kraiss, taara taa siak a nefanaian sina xataara malaan se Kraiss; tuuna, senaso taara tigina xuvul pa Kraiss lana maasaxan sina, taara taa tigina xuvul pana lana miridingan sina vaxa.

A Maana Roxoyan Aava Piran A Toxane Xataara

¹⁸ E voxo, layaan ne lamon pana miridingan aave e maana roxoyan aava Piran taa tavai netaara pana mui, ne pife mamaxus temasaat pana maana maasaxan aava savat naboxo la xavala. ¹⁹ Taara texaas o a maana roxoyan

aave ri mo molava paaliu senaso a vavesaian sina Piran pe laa'ui la vata, lapi la xavala e pe la laman, ri taxa waan bang fatateak a yaan aava Piran i taa tavai xapin a mu rafulak sina pana maana roxoyan aave. ²⁰ Ri taxa waan bange senaso a Piran xa a bugut nari pana maana lagafan naboxo. Ri baiane taasaxa Piran a bugut nari talo ri taa waan bang a yaan ina mulusaan nari. ²¹ Aang, saxa yaan a mu vavesaian xa ri taa tamulus sena maatan talo ri taa pife miit fulaa. E ri taa siak a xavil ina roxoyan sina Piran xuvul pana mu rafulak sina.

²² Taara texaas o a maana vavesaian xo ri fo nas maat fefexaas tanin pana bangaana, malaan sena tefin rao i luk a lak. ²³ E pife nari sang mon ri nas maat pana bangaana, netaara vaxa aava taara toxan a Vovau Xaradak la xunus itaara, malaan sena fakalimaan, taara nas maat la xunus itaara pana bangaana yaan taara taa siak a vipin fa'ui sitaara e Piran taa xavei netaara xena rafulak sina. ²⁴ A malaanabe': lumua a Piran a fakaxup netaara sena vilaana saat sitaara e fatiginei fatak netaara la matana. E naboxo taara taxa waan bang fatateak a yaan i taa tavai netaara pana vipin fa'ui e i taa fanei netaara la nobina lava. Taasaxa tamo taara fo siak a mo aava taara taxa lo waan bange, taara taa pife bang fulaa senaso taara fo siak xo a mo aava taara taxa bange. ²⁵ Taasaxa, tamo taara lamon faagut pana saxa mo i taa tamana savat, taara taa waan bang fatateaxe pana fananapan.

²⁶ E layaan a tateaxan sitaara xena bangaana pife fexaas, a Vovau Xaradak a waan xuvul pataara xena fagut netaara. Layaan taara pife texaas sena so ta mo taara taa fenung xe sina Piran pana, a Vovau Xaradak xa i taa fenung xe sina xataara. E a fenungan sina a savat la toyan sitaara malaan sena mu nas maat. ²⁷ A Piran a kaalum xe lana xunus itaara e a masam faroxo pana lalamonan sina Vovau Xaradak. E layaan a fenung pana rabuna fatak sina

Piran, a fenungan sina a usi fatak a lamonan sina Piran.

Taara Taa Fa'onam

²⁸ E fulaa, taara texaas o a Piran i taa fasavat a roxoyan sena maana mo aava savat lana toyan sina mu rabuna aava ri vubuxan xasingite e nane siak fati nari sena vubuxanan sina. ²⁹ Senaso, taara texaas o a Piran a texaas o nase' ta rabuna ri taa namkai sena. E nane fakalimaan nari talo ri tafe savat malaan se Natuna lana vilaana e vubuxanan siri. E malaanabe' a Natuna xo a lak tuaan e netaara ve mu rafulak lamina lana matafetama sina Piran. ³⁰ E fulaa, nari aava Piran fo fakalimaan nari, nane xel patak nari xena namkai sena. E nari naang aava Piran a xel patak nari, nane fatiginei fatak nari la matana. E vaxa nane taa tavai nari aava ri tigina fatak pana vipin fa'ui aava patak paaliu. E mui i taa tamana fanei nari la vepen roxo xuvul pana xa.

³¹ Lavaxa, taara taa ferawai malaafaa sena maana mo aanabe'? Tamo Piran taxa tigina la tataara xena xavang netaara nase' taa tisui netaara? Piau ta saxa.

³² Na Tamataara xa pife tivotan a Natuna sena maasaxan taasaxa a tavai a mu paamua pana xena ngaapunuxe talo taara taa siak a roxoyan sena maatan sina. E senaso nane xavang netaara malaan, taara texaas o i taa xavang vulan netaara pana maana mo xapiak fulaa. ³³ A Piran xa fo xel patak netaara e voxo pi ta saxa a fexaxaas sena gel tifi netaara sena maana vilaana saat sitaara. A Piran xa a fatiginei fatak netaara la matana. ³⁴ E pi ta saxa i taa xuus a Piran o i taa fakasanam netaara senaso taara vupuno. Na Yesus Kraiss aava maat, fo siak xo a fakasanaman aave. E vaxa, a Piran a fatatoi fa'ulie ti la mamaat e naboxo i taxa nai la vepen lava la pamuaan sina Piran e i taxa fenung xe sina o i taa xavang vulan netaara. ³⁵ Nase' taa fepatoxan netaara sena vubuxan xasingitan si Kraiss? A vubuxan xasingitan sina taxa lo tao fatateak vulan netaara naapalaan a mu rabuna ri bilai fasaat xe sitaara

o a lagafan sitaara ri pife taxapus o rabuna ri vil pengan netaara senaso taara namkai. Nane taxa waan xuvul pataara lana yaan ina song o layaan taara piau ta marapi xena xafut a tataara. E i taa pife ta'ulan netaara naapalaan a saxa vubuk famasak netaara o buk ngaapunuk netaara.

³⁶ Lana Xakalayan Taap na Devit aava 'king' lava, a ferawai pana maana buk lagafan aave layaan a ferawai xe sina Piran malaan:

“Piran, senaso nemaam ve maam mu rabuna siim,
a maana rabuna aava ri baian nano ri vubuk ngaapunuk nemaam.

E ri lamon o maam malaan sena mu sipsip aava xena punuxaana.”

Yng 44:22

³⁷ Piau, lana maana mo xapiak aanabe' taara fexaxaas sena onam marasaxa senaso nane aava vubuxan xasingit netaara i taxa waan xuvul pataara. ³⁸ Senaso ne texaas tuuna o a maatan o mu lagafan naboxo la toyan, ri taa pife tivotan a vubuxan xasingitan si Krai xataara. E piau ta saxa a fexaxaas sena tivotan a vubuxan xasingitan sina, pi ta angelo o masalai. E tamo a lagafan taa savat monabe' mon o muibak e so ta buk gutan a savat ri taa pife tivotan a vubuxan xasingitan sina. ³⁹ Tamo taara taa laak xe laa'ui paaliu la xunavata o taara sivi xe lapi paaliu la xavala, na Krai a waan pave xena xavang netaara. E piau ta mo aava Piran a vesane a fexaxaas sena tivotan netaara xasena vubuxan xasingitan sina. Nane faxalit netaara pana vubuxan xasingitan aave layaan a feng na Krai Yesus, a Memai sitaara, xena fakaxup netaara.

9

A Piran Xuvul Pana Mu Rabuna Aava Nane Siak Fati Nari

¹ Nenia, ne waan xuvul pa Krai e voxo ne ferawai tuuna, ne pife bit. A Vovau Xaradak taxa paamuian a

nasaman siak e voxo a nasaman siak a turoxo o a ferawaiian siak a tuuna. ² Ne taxa mamaxus faagut e a xunus iga a tavanat senaso a maana tauga ri fo taaluugan na Kraiis. ³ Saxano yaan rao ne fenung xe sina Piran o i taa fatutulau talo nenia, ne taa pife faadoxotanan xuvul pa Kraiis tamo i taa xavang a mu tiak, nari aava ri mu tauga, xena namkai. ⁴ A mu Israel va mu rabuna aava Piran a siak fati nari xana xa e tavai nari pana maana roxoyan xaves malaan: nane xel patak nari xe sina xa e xavei nari e a faxalit nari pana waanan sina lana miridingan aava falet xuvul pari. Nane faxuvul nari xuvul pana xa sena maana turoxoian sina. Nane turoxoian lisan a vuputkai sina xe siri e fapiti nari pana vilaana fatak ina lotu e tavai nari pana maana kuus fanaian xaves. ⁵ A mu buri ve mu matalava sitaara e a Mataa Failai sina Piran a waan lana saxa pabung siri. E nane ve a Piran Tuuna e i taxa lo paamuian a maana mo xapiak. A mu rabuna xapiak ri taa nanguse e kuus fati a isina naboxo e xe vulai. A Tuuna.

⁶ Taasaxa, mu kuus fanaian aave sina Piran ri pife poxo layaan a mu rabuna sina ri gigirane. Senaso a Piran pife siak fati a mu Israel xapiak. ⁷ E layaan ne ferawai pana mu bu Abraham ne pife ferawai pana mu buna xapiak xe mui, piau. Ne taxa ferawai pari aava Piran xo a xali nari pana mu rafulak si Abraham. Senaso a Piran a xuus na Abraham,

“Ne taa kat a mu bu Aisaak mon pana mu rafulak siim.”

Tpt 21:12

⁸ Senaso nari aava ri luxan lapaana vubuxanan sina mataa mon a Piran pife xali nari pana mu bu Abraham, piau. Taasaxa, nari aava ri luxan lapaana kuus fanaian sina Piran, nari ve ri mu bu Abraham. ⁹ Senaso a kuus fanian sina Piran xe si Abraham a malaan:

“Lana yaan fatak ne taa ulaamaan e na Sera xa i taa luk a lak tomexaan.”

Tpt 18:10,14

¹⁰ E lamon pana so ta mo a savat mui: na Rebeka tivaian a lua lapaa Aisaak aava butaara. ¹¹ Taasaxa paamuina luxaana lua aave layaan nare, re pife vil a mo roxo o saat lunai, a Piran xo fo lamon faati o i taa fakalimaan a saxa lak xena waan la pabung sina e pife nare xapiak. ¹² A pife siak fati a lak aave sena faisok sina, piau. A siak fatie sena vubuxanan sina xa. Taara texaas o a Piran a vil malaane senaso a ferawai malaan xe si Rebeka, paamuina luxaana lua:

“A lak tuaan siim i taa sisiak xe sina lak ti mui.” *Tpt 21:12*

¹³ E lokavai mupiiis a mataa ina kuus fatuxai a kala lana Xakalayan Taap malaan:

“Na Yaakop aava lak mui, ne vubuxan xasingite taasaxa ne gigiran na Iso aava lak tuaan.” *MLK 1:2,3*

¹⁴ Lavaxa, naak taara taa kuus o a Piran i taxa fapala senaso a siak fati a saxa lak mon, bo? Piau, e piau paaliu.

¹⁵ Taara texaas o pife tuuna senaso a Piran a xuus na Moses:

“Ne taa muluk nase' ta mataa ne vubuxane e ne taa fangasik nari aava ne buk fangasik nari.” *Tln 33:19*

¹⁶ A malaanabe': layaan a Piran a siak fati a saxa, nane pife vile sena vubuxanan o faisok sina mataa aave, piau, nane vile sena mamaaluxan sina xa. ¹⁷ E taara texaas o a Piran a siak fati a saxano rabuna xena kawaasanaan nari senaso lana Xakalayan Taap a xuus na Fero aava paamua lava ti Isip, malaan:

“Ne fakalimaan nano pana vepen siim xena fasavat a vubuxanan siak. Ne taa faxalit a mu rabuna pana gutan siak e voxo ne taa fakasanam nano layaan no gigiranau. E a mu rabuna xapiak la xavala ri taa texaas sega.” *Tln 9:16*

¹⁸ E voxo, mi taa masam se Fero malaanabe': layaan a Piran a vubuk rao i taa muluk a xol palau, i taa vile. E layaan a vubuk rao i taa favayang bit a mataa, i taa vile. ¹⁹ Lavaxa,

a saxa simi i taa xuusau, “Xenaso a Piran a tusui netaara, senaso nase¹ fexaxaas sena tisui a lamonan sina Piran?”
²⁰ Taasaxa ne taa suie malaan: nami, mi mataa mon e mi lamon o mi taa ferawai sarak xe sina Piran, bo? Ne taa ferawai paap famodak. Tamo mi fi a bi mi lamon o a bi taa fin nami pana “Xenaso mi fo fiyau malaanabe!”*²¹ Piau, i taa pife ferawai malaan. Taasaxa, a mataa aava fi a bi a fexaxaas sena lamon faati pana so ta buk bi i taa fiye, bo? A fexaxaas sena fi a maana buk bi pana paxana ni: a saxa xakavena fun aava vipirigaan marasaxa e a xungusaxu aava bi palau.

²² Lavaxa, naak a Piran a vubuk rao i taa faxalit a maraleian sina e fasavat a gutan sina la matavas taasaxa nane waan fananap e pife fakasanam fatapusan nari aava xena kawaasanaan nari, bo? ²³ Naak nane vil malaane xena famatavas a maana roxoyan molava sina xe siri aava ri taa siak a mamaaluxan sina, nari aava nane fakalimaan paamuin nari xena nai la vepen roxo marasaxa xuvul pana. ²⁴ E netaara, saxano Juda e saxanofuna aava ri pife Juda, taara mu rabuna aava Piran a muluk netaara. ²⁵ Lana mu xakalayan si Osea aava mataa ina kuus fatuxai, a Piran a kuus:

“Ne taa xali a rabuna aava ri pife rabuna siak pana ‘Rabuna siak’ e ne taa xali nari aava ne pife vubuxan nari pana ‘rabuna aava ne vubuxan xasingit nari.’ *Osa 2:23*

²⁶ E vaxa na Osea a kala pana mu rabuna aava ri pife Juda malaan:

“Pe lana bina aava paamua, a Piran a xuus nari, ‘Mi pife rabuna siak’, lana bina aave a Piran taa xali nari pana ‘mu rafulak sina Piran aava To Vulai.’ *Osa 1:10*

---

* **9:20:** O: Tamo mi vesan a paxiis pana xavala mi lamon o a paxiis i taa fin nami pana “Xenaso no fo vesanau malaanabe!”

²⁷ Taasaxa, na Aisaia a xukulai faagut sena mu rabuna ti Israel malaan:

“Naapalaan a mu rafalak ti Israel ri tafe xaves, malaan sena gun pe la taas, a Piran i taa fakaxup a nufuna modak iri mon. ²⁸ Senaso a Piran taa fasavat a fakasanaman sina lapi la xavala. E i taa fataxapin fatapusane.” *Ais 10:22,23*

²⁹ E na Aisaia a kuus fulaa malaan:

“Tamo Piran pana Gutan Xapiak a pife ta'ulan a saxanu butaara, taara tafo malit malaan sena rabuna pe la ro bina Sodom e Gomora aava ri maat layaan a Piran a kawaasan xapine.” *Ais 1:9*

A Mu Israel Ri Pife Namkai

³⁰ Lavaxa, taara taa kuus panaso? Taara taa kuus o a mu rabuna aava ri pife Juda, ri pife seng a salan xena tigina fatak la matana Piran taasaxa ri tingine layaan a Piran a fatiginei fatak nari senaso ri namkai se Krai.

³¹ Taasaxa mu Israel aava ri fuuna faisok faagut pana usiaana vuputkai sina Piran talo ri taa faxaalit o nari, ri rabuna roxo, ri seseng e ri seng maat. ³² Xenaso a mu Juda ri seng maat? Ri pife tingine senaso ri lamon o nase' ta mataa a usi xapin a vuputkai a fexaxaas sena tigina fatak la matana Piran e ri pife namkai e voxo ri sopitai sena 'faat ina sopitaian'. ³³ Na Aisaia a kuus fatuxai pana maana mo aanabe'. Nane kuus malaan:

“Kaalum, nenia, a Piran, ne fanei a faat xena sopitaian lana bina siak, na Saion, e saxanofuna ri taa poxo xuluna taasaxa nase' ta mataa a namkai sena i taa pife famangilan.” *Ais 8:14; 28:16*

10

¹ Mu fetinan, ne vubuk tuuna la xunus iga e ne fenung xe sina Piran o i taa fakaxup a mu Israel. ² Senaso ne ferawai xakaavang o ri faisok faagut xena fananam a Piran

taasaxa ri pife texaas faroxo sena vubuxanan sina. ³ A mu Juda ri pife masam faroxo pana vilaana ina tigina fatak sina Piran, ri buk tigina fatak pana vilaana siri xa e voxo ri pife fasivi nari xa lapaana vilaana fatak sina Piran. ⁴ Ne vubuk o mi taa masam faroxo o na Kraisi fo savat xena vil roxol a vuputkai e voxo naboxo, nase! ta mataa a vubuk rao i taa waan xuvul pana Piran, i taa namkai se Yesus.

⁵ Lavaxa, a mu Juda ri pife masam sena salan sina Piran e ri pife masam faroxo sena fepitaian si Moses layaan na Moses a ferawai pana usiaana mu vuputkai. Nane kuus malaan:

“Nane aava usi fatak a mu vuputkai xapiak sina Piran i taa siak a toyan sena.” *Vlp 18:5*

⁶ Taasaxa, a mataa aava Piran a xalie pana ‘mataa fatak’ senaso a namkai, a ferawai malaan: “Muta xuus nami xa o ‘Nase! taa laak xe la xunavata’, senaso naak mi buk lisan fasivi na Kraisi aava fo sivi xo. ⁷ E muta kuus, ‘Nase! taa sivi xe la bina ina mamaat?’ senaso naak mi buk siak falaak na Kraisi ti la bina ina mamaat, taasaxa nane fo fatatoi fa'ulian xo ti la mamaat.” ⁸ Taasaxa, a mataa aava namkai, a ferawai malaan:

“A ferawaian aanabe! a waan faasilak, tuuna a waan la xunus imi e la valami.” *Vpt 30:14*

A ferawaian sena namkaian aanabe! a lagasai aava maam fuuna fepitaa pana. ⁹ A fepitaian simaam a malaan: layaan no kuus fasavat o “Yesus ve a Memai” e layaan mi namkai la xunus imi o a Piran a fatatoi fa'ulie ti la mamaat- lana yaan fatak aave a Piran i taa fakaxup nami. ¹⁰ Senaso mi tigina fatak la matana Piran layaan mi namkai la xunus imi e mi fakaxupan layaan mi kuusan fasavate pana valami. ¹¹ Taara texaas sena, senaso a Xakalayan Taap a kuus,

“Nase! ta mataa a lisan tuunei nane xa xe si Yesus aava Memai sitaara, i taa pife famangilan.” *Ais 28:16*

¹² A mu Juda e nari aava ri pife Juda ri fexaxaas la matana Piran senaso na Yesus va Memai siri xapiak e a xavang marasaxain nase' ta mataa a fenung xe sina. ¹³ Senaso lana Xakalayan Taap a kuus malaan:

“Nase' ta mataa a fenung xe sina Memai pana xakaavangan sina, a Memai i taa fakaxupe.” *Jol 2:3*

¹⁴ Naak saxa i taa fiafai, “A mu rabuna, ri taa fenung xe sina Saxa aava ri pife namkai sena, malaafaa? E ri taa namkai sena Saxa aava ri pife texaas sena, malaafaa? E malaafaa ri taa texaas sena tamo piau ta mataa xena kuusan fasavate xe siri? ¹⁵ E malaafaa ri taa kuusan fasavate tamo piau ta saxa xena feng nari?” Ne taa sui nari aava ri fiafai malaan o a Xakalayan Taap a kuus malaan:

“A filimaanana sina rabuna aava ri lisan a Lagasai Roxo sina Piran a fafaamamaas netaara.” *Ais 52:7*

¹⁶ Ri fo langai xo taasaxa saxanofuna ri pife turoxo pana Lagasai Roxo se Krai. E taara texaas o ri pife turoxo pana senaso na Aisaia a kuus malaan lana xakalayan sina:

“Memai, nase' fo namkai sena lagasai sitaare?” *Ais 53:1*

¹⁷ Lavaxa, naboxo taara texaas o a namkaian a savat la xunus ina mataa layaan a langai a lagasai e a lagasai naang ve a lagasai se Krai. ¹⁸ Taasaxa nenia, ne fiafai malaan: naak a mu Juda ri pife langai a lagasai sina Piran se Krai, bo? Piau, pife tuuna, ri fo langaie xo. Lana faxuvulan ina mu yanganan, a xaleian malaan:

“A Piran a feng a fefeng sina xe la mu bina xapiak la xavala.

E a mu rabuna xapiak aava ri waan lasuun paaliu vaxa ri fo langaie senaso a mu fefeng sina Piran ri savat siri.” *Yng 19:4*

¹⁹ E fulaa ne taa fiafai: naak a mu Israel ri pife masame, bo? Piau, ri masame. Lokavai mupiis na Moses a kuus fatuxai sena mu Juda malaan:

“Nenia xo ne taa vil fatarasui nami mu Juda sena rabuna aava ne pife xali nari pana rabuna siak. E ne taa xavang a rabuna aava ri pife Juda xena famaralei nami.” *Vpt 32:21*

²⁰ E fulaa na Aisaia a ferawai faagut malaan:

“A mu rabuna aava ri pife Juda, ri pife sengau taasaxa ri tinginau. Ri pife fiaianau taasaxa ne faxalit nari paga.” *Ais 65:1*

²¹ Taasaxa na Aisaia a ferawai sena mu Juda malaan:

“La maana yaan xapiak ne talangai xe siri xena xel nari xe siak taasaxa ri fuuna tisuiiau e ri langai pesalai sega.” *Ais 65:2*

11

A Mamaaluxan Sina Piran Xe Sina Mu Israel

¹ Lavaxa, ne fi ai malaan: naak a Piran a gigiran a mu rabuna sina, bo? Piau e piau paaliu, muta lamon malaan. Nenia ve ne saxa Juda. E na Abraham va buk lava e ne waan la pabung si Benyamin. ² A Piran pife gigiran a mu Juda aava lokavai mupiis nane siak fati nari. Mi texaas vaxa sena xuuskuus pa Ilaija aava waan lana Xakalayan Taap, bo? Nane fenung xe sina Piran e xuuse pana maana vilaana saat sina mu Juda. ³ A ferawai malaan:

“Memai, ri ngaapunuk a mu rabuna ina kuus fatuxai siim e ri ngas tapin a maana ivin ina faramaana tatavai xaanum. E naboxo nenia sang mon ne taxa waan e ri taxa sengau xena punuxaan nenia vaxa.” *1 Pma 19:10,14*

⁴ E a Piran a suie malaafaa? A suie malaan:

“Ne fanei patak a rabuna tomexaan 7,000 aava ri pife bukaak xena lotui a piran bit, na Baal.” *1 Pma 19:18*

⁵ E vaxa tanin, a toxan a nu funa modak sina mu Juda aava ri namkai, senaso a Piran, lana mamaaluxan sina, siak fati nari. ⁶ E tamo Piran a siak fati nari sena mamaaluxan sina,

taara texaas o a pife siak fati nari senaso ri usi fatak a mu vuputkai. Taasaxa tamo a siak fati nari sena usiaana vuputkai, taara taa pife kuus o a xakaavangan xatam sina Piran a xavang netaara.

⁷ A so ve? A mu Juda aava ri faisok faagut pana usiaana vuputkai xena tigina fatak la matana Piran, ri pife siaxe. Taasaxa rabuna tatagan sina Piran, ri namkai se Kraiss e ri siaxe. A xasanofuna aava ri pife namkai, a Piran a fatavanat a xunus iri. ⁸ Lana mu Xakalayan, a Piran a kuus pana fakasanamaana mu Juda malaan:

“A Piran a fasavat a lamonan siri malaan seri taxa matef maat. Ri taa malaan sena mataa aava matana piif e tangana vaang. A tuuna, a malaanabe' xe tanin sait.” *Vpt 29:4*

⁹ E na Devit aava ‘king’ lava sitaara, a kuus malaan:

“Turoxo pana mu fenamo siri, ri taa malaan sena fulung; malaan sena ‘faat ina sopitaian’ e malaan sena fakasanaman ina vilaana saat siri.

¹⁰ Vil fasotuk a lamonan siri talo ri taa pife masam sena lagasai siim e tavai nari pana mu lagafan xaves la miri talo ri pife fexaxaas sena tigina faroxo vulai.” *Yng 69:22-23*

A Piran A Fadoxot A Mu Rabuna Aava Ri Pife Juda Xuvul Pa Kraiss

¹¹ Ne taa fiaf fulaa: a mu Juda aava ri pife namkai se Yesus Kraiss, ri poxo, bo? Naak ri taa pife tigina fulaa, bo? Piau, piau paaliu. Taasaxa senaso ri vil a saat layaan ri pife namkai se Yesus, a mu rabuna aava ri pife Juda ri fexaxaas sena kaaxup. E a kaaxupan aanabe' i taa fatarasui a mu Juda. ¹² Taasaxa tamo vilaana saat siri a tavai a mu rabuna xapiak la xavala pana maana fafanaian sina Piran e a milungan siri a tavai a mu rabuna aava ri

pife Juda pana roxoyan, lamon pana fafanaian molava piis aava i taa savat layaan nari mu Juda, ri namkai xena ulaa xe sina Piran.

¹³⁻¹⁴ Ne taxa ferawai xe simi aava mi pife Juda. Nenia ve ne yaamut xe simi e voxo ne fuuna ferawai falalava pana faisok siak xena fatarasui a mu Juda aava mu tauga, talo saxanofuna iri taa namkai se Yesus e ri taa kaaxup.

¹⁵ Tamo Piran a gigiran nari pana lou modak mon xena fadaarum a xasanofuna aava ri pife Juda i taa malaan seri taxa to fa'ulaa ti la mamaat layaan a Piran i taa turoxoian fulan nari, bo? ¹⁶ A malaanabe': tamo a xavil ina bret aava ri tatavai xe sina Piran pana malaan sena xalana mata, a xaradak lavaxa, a bret xurul a xaradak. E tamo a xarei ina wai a xaradak a mu raxan vaxa ri xaradak.

¹⁷ Lavaxa, tamo saxano raxan ri patal tapinan sena wai olif aava waan la uma e nami aava mi malaan sena mu raxan ri savat sena wai olif ti la latan, mi fo faadoxotanan la palou ina raxan aave, mi taxa siak a gutan simi sena xarei ina wai olif naang la uma. ¹⁸ E voxo nami aava mi pife Juda, muta ferawai malalava o mi peraroxo sena mu Juda aava ri pife namkai. Langaiau, muta malalava senaso nami xa mi pife faboak a xarei ina wai, piau, a xarei a fafangan a raxan xena faboaxaana. ¹⁹ E saxanofuna taa kuus malaan, "A Piran fo patal tapin a mu raxana wai olif aave xena fadoxot nemaam aava maam pife Juda, xuvul pana." ²⁰ A tuuna paaliu, saxano Juda ri pife namkai sena lagasai sina Piran e voxo nane fo patal tapin nari. Taasaxa nami, mi waan pave sena namkaian. E voxo muta lamon falavai nami xa taasaxa suaian faagutan a Piran. ²¹ Senaso tamo a Piran a patal tapin a raxana wai tuuna layaan ri pife namkai, muta lamon o i taa ta'ulan nami tamo mi pife namkai.

²² E voxo mi taa lamon fati a fangaasixan e fakasanaman sina Piran: a mu Juda aava ri tisui a salan sina Piran, nane

fakasanam nari e baras nari. E nami aava mi pife Juda, nane fangasik nami layaan mi sangas la salan sina pana namkaian. Taasaxa tamo mi ta'ulan a salan sina i taa patal tapin nami sait. ²³ E fulaa, tamo a mu Juda aapave ri ta'ulan a vilaana saat siri xena namkai se Yesus, a Piran a fexaxaas sena fadoxot fa'uli nari. ²⁴ A malaanabe': a mataa tatara'uma aave pife usi fatak a vilaana ina fadoxotan a raxana wai senaso a fadoxot a raxana wai aava savat palau pe la latan xuvul pana wai olif aava waan la uma sina. E voxo senaso a fexaxaas sena vil malaane, i taa pife lagaf temasaat xena fadoxot fa'uli a raxana wai aava patal tapinan, la wai tuuna sina. E a fexaxaas sena fatiginei fatak fulan a mu Juda vaxa.

²⁵ Mu fetinan, ne bai o mi taa vungut sena mo fufunai aanabe' senaso ne bai mi taa lamon falavai nami xa. Lavaxa, a Piran a favaang a saxano Israel talo ri taa pife namkai se Yesus. E ri taa waan malaan fefexaxaas a yaan a mu rabuna xapiak la xavala ri taa langai se Yesus. E nari aava Piran fo siak fati nari, ri taa namkai. ²⁶ E lana salan aanabe' a mu Juda xapiak taa fakaxupan. Lokavai mupiis a mataa ina kuus fatuxai sina Piran a kala sena mu Juda malaan:

“A Nges Ina Vil Fatato i taa savat ti la bina sina Piran, na Saion, e i taa tubuk a vilaana saat sina mu bu Yaakop.”

²⁷ E a Piran a kuus fulaa malaan:

“Lapaana Turoxoian Fa'ui aava ne vesane xuvul pari, ne taa lamon tapin a vilaana saat siri.” *Ais 59:20,21; 27:9*

²⁸ Lavaxa, naboxo a malaanabe': sena Lagasai Roxo a mu Juda ve ri xaiyaas sina Piran e voxo nane fexaxaas sena vil a maana mo roxo xe simi aava mi pife Juda. Taasaxa lokavai mupiis a Piran a siak fati nari e a vubuxan xasingit nari senaso ri mu bu Abraham, Aisaak e na Yaakop.

²⁹ Senaso Piran i taa pife siak fa'uli a maana tatavaian roxo

aava nane fo tavai netaara pana. E layaan nane xel patak a rabuna nane i taa pife xul a lamonan sina. ³⁰ A malaanabe': paamua, nami aava mi pife Juda, mi langai pesalai sena Piran taasaxa layaan a mu Juda xo ri baian a tatavaian sina Piran, nane muluk nami. ³¹ E naboxo a mu Juda ri langai pesalai sena talo nari vaxa ri taa siak a mamaaluxan sina senaso a Piran a muluk nami. ³² Lavaxa, a Piran a kuus o a mu rabuna xapiak ri vupuno senaso ri langai pesalai sena. A maana mo aanabe' a savat talo i taa muluk a mu Juda e nari aava ri pife Juda sait.

³³ A lamonan sitaara pife fexaxaas sena masam faroxo sena vilaana sina Piran senaso ri roxo marasaxa. A lamonan sina a roxo e fatak e a masaman sina a fatak vulai. Netaara mu rabuna, taara pife texaas sena maana mo nane fo lamon o i taa vile. E taara pife fexaxaas sena texaas sena fufuna maana vilaana sina.

³⁴ "Nase' fo texaas sena lamonan sina Memai? Nase' fo faseie pana so ta mo i taa vile?" *Ais 40:13*

³⁵ "Nase' fo tavai mataye pan' ta saxa mo talo a Piran i taa lisan fa'uli xe sina?" *Jop 41:11*

³⁶ Nane xa a vil fasavat a maana mo xapiak e sena gutan sina mon ri waan vulai. E nane fasavat xapin a maana mo malaan sena vubuxanan sina. A mo roxo paaliu tamo mu rabuna xapiak ri taa kuus fati a isina Piran xe vulai pana piau ta taxapusan ina. A tuuna paaliu.

12

Taara Taa Tatavai Pana Toyan Sitaara

¹ E voxo mu fetinan siak, senaso a Piran, lana ma-maaluxan molava sina, fo fangasik netaara, ne fenung faagut xe simi o mi taa tavaie pana vipin e lamonan simi malaan sena tatavai aava taxa to. Ta'ulan a vubuxanan e lamonan simi xena usi fatak a vubuxanan e lamonan sina Piran sang mon. Tamo mi vil malaane a Piran i taa

faamamaas paaliu pana tatavai simi. A vilaana aanabe' a salan roxo xena lotu xe sina Piran. ² E vaxa, muta usi a vilaana sina rabuna aava ri pife namkai sena Piran. Pana xakaavangan ina Vovau Xaradak, xul fatak a lamonan simi talo ri tafe fa'ui xapiak. Tamo mi usi a salan aanabe' mi taa texaas sena so ta mo a Piran a vubuk rao mi taa vile. E a vubuxanan sina a roxo xasingit e i taa faamamaas layaan mi vile. Mi texaas o a so ta mo i taa xuus nami o mi taa vile, a mo aave a fatak mon.

³ Lavaxa, a Piran fo fangasixau e voxo ne xuus nami xapiak o muta lamon famatalavai nami xa. Piau, lamon faroxo e mi lamon fa'uli a Piran xa fo tavai nami pana faisok simi e fo tavai nami pana gutan e texaasan xena fataxapine. ⁴ Taara texaas o a vipin sitaara a toxan a xavil xaves e maana xavil saxa saxa aave ri toxan a faisok patak siri xa. ⁵ E voxo lana xuvulaian sitaara xuvul pa Kraais, taara mu rabuna xaves, taasaxa Piran a fadoxot netaara xapiak xuvul pa Kraais xena fasavat a vipin saxa mon. E fulaa, taara waan xena fexavongan netaara malaan sena maana xavil xaves ina vipin ri fexavong. ⁶ A Piran, lapaana xakaavangan xatam sina, fo tavai netaara pana maana buk tatavai. Tamo mataa a toxan a tatavaian xena kuusan fasavat a Lagasai sina Piran, lavaxa i taa ferawai fatateak pana senaso a texaas o a Vovau sina Piran a fagute pana. ⁷ E tamo nane toxan a tatavai xena xakaavang, lavaxa i taa xakaavang. E tamo nane toxan a tatavai xena masam faroxo sena Ferawaian sina Piran talo i taa fapiti a rabuna pana, lavaxa i taa fepitaa. ⁸ E tamo, pana tatavai sina, nane fexaxaas sena fagut a mataa talo i taa usi fatak a vilaana sina Piran, lavaxa i taa fagut faroxoie. E tamo Piran a tavaie pana maana mo xaves xena xavang a valagof, lavaxa i taa palas a mana e i taa xavang nari pana faamamaasan. E layaan a Piran a tavai a mataa pana texaasan xena paamuian a mu rabuna, i taa

paamuian faroxoi nari. E layaan a Piran a tavai a mataa pana mamaaluxan xena fangasik a mataa aava toxan a lagafan, lavaxa i taa vile pana faamamaasan la xunus ina.

A Vilaana Ina Vubuxan Xasingitan

⁹ A vubuxan xasingitan i taa tuuna paaliu. Mi taa baian faagutan a saatan e mi taa tao fatateak a roxoyan. ¹⁰ Naboxo mi waan lana matafetama sina Piran e voxo mi taa vubuxan xasingit a mu rabuna aava ri namkai malaan sena mu timi o mu vasaami e suaian faagutan a xasanofuna. ¹¹ Muta maare pana faisok lapaana Piran, taasaxa mi taa siak a gutan simi sena Vovau Xaradak. Mi taa tamasiak vulai xena vil a so ta mo na Memai Yesus a xuus nami pana. ¹² Mi taa waan bang fatateak a maana mo a Memai taa vile xami e mi taa faamamaas. La fena lagafan mi taa waan fananap e mi taa fenung. E layaan mi fenung fatateak xe sina Piran pana saxa mo, muta maare. ¹³ Mi taa tavai a mu rabuna sina Piran pana fanganan o marapi o so ta mo ri piau sena. E mi taa kas a lifu simi xe sina mu rabuna aava ri namkai layaan ri maa xalum nami.

Mi Taa Fangasik A Mu Xaiyaas Simi Sait

¹⁴ Layaan a rabuna ri vil pengan nami, fenung xe sina Piran talo i taa tiuan a roxoyan xuluri. Tuuna, fin a Piran pana roxoyan sina xe xuluri e muta fatutul nari. ¹⁵ Layaan a mu rabuna ri faamamaas pana roxoyan aava savat siri, mi taa faamamaas xuvul pari. E tamo ri taxa mimilisaat e ri taangiis, mi taa taangiis xuvul pari. ¹⁶ Taagul faxuvul pana luaian e muta lamon falavai nami. Taasaxa, mi taa turoxo xena faxuvul xuvul pana xasanofuna aava ri mataa palau. E mi taa pife malalava malaanabe', "Taara mu rabuna pana texaasan molava."

¹⁷ Layaan a mataa a vil a saat xe simi muta sui a vilaana saat sina pana saat. Mi taa vil a mo roxo vulai talo pi

ta saxa i taa tisui nami e ferawai fasaat semi. ¹⁸ Mi taa faxatang faroxoi a maana vilaana e ferawaian simi talo mi fexaxaas sena waan pana luaian xe sina mu rabuna. ¹⁹ Mu fesing siak, layaan ta mataa vil a saat xe simi muta sui a saatan sina pana saat, piau. Taasaxa mi taa tavai a Memai pana lagafan aave e nane xa i taa fakasaname sena vilaana saat sina senaso na Moses aava ferawai lapaana Piran a kuus malaan:

“Tamo a mamareiiai ina vilaana saat sina saxa mataa a fakasanaman, nenia xa, ne taa fakasaname.” *Vpt 32:35*

²⁰ Taasaxa, lana xakalayan sina Piran a kuus vaxa:

“Tamo a xaiyaas siim a lagai, fafangane. Tamo a ma'iu tavaie pana raarum. Layaan mi fangasik a xaiyaas simi malaan, a vilaana roxo simi i taa famangile.” *Fpp 25:21,22*

²¹ Muta turoxoian a saatan i taa fa'onam nami taasaxa mi taa fa'onam a saatan pana vilaana roxo.

13

A Mu Rabuna Ri Taa Fasivi Nari Xa Lapaana Mu Paamua Siri

¹ Nami saxa saxa, mi taa fasivi faroxoi nami xa lapaana mu paamua ina mu bina simi senaso a Piran a tavai nari pana ngavuk siri talo ri taa paamuian a mu rabuna. E vaxa, a Piran a fakalimaan a mu paamua la mu bina xapiak xena vil a faisok siri. ² E voxo, nane aava tisui a paamua sina, i taxa tisui a Piran aava fakalimaan a paamua aave. E layaan a mataa a tisui a saxa aava Piran a fakalimaane, i taxa lisan a fakasanaman sina Piran xe xuluna xa. ³ A mataa aava bilai faroxo i taa pife mataut sena mu paamua sina taasaxa, a mataa aava bilai fasaat i taa mataut seri. Mi buk waan pana piau ta matautan, bo? Lavaxa, usi a vilaana roxo e mu paamua ri taa ferawai faroxo pami. ⁴ Ne kuus malaan senaso a Piran a fatiginei nari, mu paamua,

xena xavang nami aava mi bilai faroxo. Taasaxa tamo mi taa bilai fasaat, a roxo mi taa mataut senaso a mu paamua ri taa fakasanam nari aava ri pife usi a vuputkai. A malaanabe!: a mu paamua aave ve, ri rabuna faisok sina Piran e ri taa fakasanam a rabuna aava ri fuuna lo bilai fasaat. ⁵ E voxo mi taa fasivi faroxoi nami xa lapaana mu paamua simi senaso mi baian a fakasanaman aave e vaxa a nasaman simi a kuus o a mo roxo mi taa bilai malaan.

⁶ E fulaa, senaso mi waan lapaana mu paamua aave mi taa maraan a taakis simi xena maraan a faisok siri. Ri taxa xavang nami lapaana Piran e ri pi ta saxa faisok fulaa xena fasavat a faat xena taagulan siri. ⁷ E voxo, tavai a mu rabuna xapiak pana so ta mo a roxo xari: tamo ri kuus o mi taa maraan a so ta buk taakis, maraane. E tamo mi taa suai sena paamua lavaxa suai faagut sena. E a paamua pana isin lava, kuus fati a isina.

Vubuxan Xasingit A Xasanofuna Senaso A Yaan Sina Memai A Faasilak Xo

⁸ Tamo mi siak palou a faat o saxa mo sina xasa mataa, sui fatapusane talo piau ta lagafan i taa waan xulumi. Taasaxa, a toxan a saxa vuputkai mi taa usie, a malaanabe!: mi taa fevubuxan xasingitan nami xa. Senaso tamo a mataa a vubuxan xasingit a xasafuna e fangasixe, nane xo fo usi xapin a mu vuputkai sina Piran. ⁹ A maana vuputkai aava na Moses a xaleie lapaana Piran, a malaan:

“Muta femilungai pana vilaana ina tamaian,
 muta ngaapunuk mataa,
 muta fenau,
 muta tarasui a mo sina xasa mataa.” *Vpt*
5:17-19,21

E xasano vuputkai fulaa ri taxa waan lapaana vuputkai lava aanabe! aava Piran a tavai na Moses pana:

“Mi taa vubuxan xasingit a mu rabuna xapiak malaan se!
 mi vubuxan xasingit nami xa.” *Vlp 19:18*

¹⁰ E taara texaas o layaan a mataa a fangasik a xasafuna senaso a vubuxan xasingite, a mataa aave i taxa usi fatak a vuputkai sina Piran.

¹¹ Mi taa bilai faroxo malaan, senaso mi texaas o taara taxa taagul lana yaan lava: faasilak, a yaan ina ulaian si Yesus i taa savat. E voxo taara taa para e tamasiak senaso naboxo taara taxa waan faasilaxan et xo a yaan ina fakaxupaan netaara sena yaan layaan taara xaveak namkai. ¹² A yaan aanabe! a malaan sena paanen lolof, faasilak a ngaas i taa savat e suk i taa malit. E voxo, taara taa fasoxul a vilaana saat sitaara pana vilaana roxo talo taara fexaxaas sena tisui a saatan. ¹³ Taara taa taagul pana vilaana roxo malaan sena rabuna aava ri sangas la malang. Taara taa pife vot o num a raarum tateak fefexaxaas a lamonan sitaara fetavanat. Taara taa pife felingai xolai malaan sena mataa ngong; taara taa pife femilungai pana vilaana ina tamaian o usi a vilaana vusiit pana tataara. E taara taa pife fegagelai o tarasui a mo sina xasa mataa. ¹⁴ Taasaxa, naboxo mi waan xuvul pana Memai sitaara, na Yesus Krai e voxo mi taa usi fatak a vilaana sina. E fulaa, muta lamon o malaafaa mi taa vil famasagei a vubuxanan la vipin imi.

14

A Namkaian Tateak E Namkaian Murupak

¹ Kas a lifu siim xe sina mu rabuna xapiak aava ri namkai, naapalaan a namkaian siri a murupak. Taasaxa muta baras nari sena lamonan siri aava patak. ² A namkaian sina saxa mataa a tateak e nane fexaxaas sena ngan a maana buk fanganan xapiak. Taasaxa mataa pana namkaian murupak a ngan a fanganan aava piau ta meska. ³ E voxo saxa aava ngan a maana mo xapiak, i taa pife kaalum fasivi xuluna saxa aava pife ngan a maana buk

fanganan. E vaxa saxa aava pife fangan, i taa pife tiis nane aava fangan senaso a Piran fo siak fati nare xapiak. ⁴ A malaanabe': nano nase' e no taa tiis a sisiak sina saxa mataa? A mataa tafuna xa i taa xuus a sisiak sina o nane taxa tigina faroxo o fo poxo. E i taa tigina faroxo senaso na Memai Yesus sitaara a fexaxaas sena fatigineie.

⁵ Saxa mataa a lamon o saxa yaan a pemamolava sena xasa yaan. E saxa fulaa a lamon o a mu yaan xapiak ri fexaxaas. Taasaxa mu rabuna saxa saxa ri taa lamon faati pana so ta mo a roxo xari. ⁶ Layaan a mataa a lamon faati pana saxa yaan a molava, lavaxa a vile xena nangus a Piran. E nase' ngan a meska, a ngane xena kuus fati a isina Piran. Taara texaas sena tuunayan ina senaso a kuus faasiroxo xe sina Piran pana fanganan sina. E saxa aava pife ngan a meska, a pife ngane xena kuus fati a isina Piran e nane sait a kuus faasiroxo xe sina Piran pana fanganan sina. ⁷ A malaanabe': taara pife taagul lapaana lamonan sitaara xa. E taara pife maat lapaana lamonan sitaara xa. ⁸ Lavaxa, layaan taara taxa to, a toyan sitaara a kuus fati a isina Memai. E layaan taara maat, a maatan sitaara a kuus fati a isina Memai. E voxo, tamo taara to o taara maat, taara vile xena kuus fati a isina Memai senaso netaara ve taara mu rabuna sina.

⁹ Na Kraisa a maat e a to fa'ulaa talo i taa Memai sina mu rabuna aava ri taxa to e nari aava ri fo maat. ¹⁰ Lavaxa, senasou e mi fetiisan nami? Senasou e mi kaalum fasiwi xulumi? Senaso mui lana yaan ina tiisan, netaara xapiak taara taa tigina la nona Piran. ¹¹ A mo aave a tuuna, senaso lokavai, na Aisaia aava mataa ina kuus fatuxai, a kuus malaan:

“Nenia ve ne Memai e ne kuus malaan: a mu rabuna xapiak ri taa bukaak la noga e ri taa kuus fasavat o nenia ve ne Piran Tuuna.” *Ais 45:23*

¹² E voxo netaara saxa saxa taara taa kuusan a mu vilaana sitaara xe sina Piran.

Muta Taagul Talo A Saxa Taa Sopitai Lana Namkaian Sina Sena Vilaana Siim

¹³ Lavaxa, taara taa pife fetiisan netaara xa. Taasaxa taara taa lamon malaan: ne taa pife vil a mo talo a mataa aava namkai i taa sopitai sena e poxo lana namkaian sina.

¹⁴ Ne texaas faagut o senaso ne waan xuvul pa Memai Yesus Krai, a pi ta fanganan a fasavat a lalosaat la matana Piran tamo ne taa ngane. Taasaxa, saxa tamaa lamon malaan: tamo ne ngan a mo aanabe' ne taa milung la matana Piran senaso a mo aave a mo taap. Lavaxa, xe sina, a mo aave a lalosaat e i taa pife ngane. ¹⁵ E tamo maana mo mi ngane a fasavat a lagafan la toyan sina fetinan, mi pife taagul pana vubuxan xasingitan. Muta kawaasan a namkaian sina saxa fetinan aava na Krai fo maat pana. ¹⁶ Lavaxa, nami aava mi matalava lana namkaian simi, muta vil a mo aava roxo lana namkaian simi tamo xasanofuna taa xalume e ri taa ferawai fasaat pana vilaana simi. ¹⁷ A mu rabuna lana fatataganan sina Piran ri pi ri lamon pana fanganan e numan, piau. Ri lamon vulai pana vilaana xaradak e luaian e pana faamamaasan aava savat sena xakaavangan sina Vovau Xaradak. ¹⁸ Nase' ta mataa a faisok lapaa Krai malaan, nane fafaamamaas a Piran e mu rabuna ri taa suai sena sait.

¹⁹ E voxo, taara taa faisok faagut xena lisan a luaian e vaxa taara taa faisok faagut xena xavang falavai a namkaian sitaara. ²⁰ Muta kawaasan xapin a faisok sina Piran pana nganaana fanganan. Taara texaas o a maana fanganan xapiak ri roxo la matana Piran taasaxa tamo mi ngane e saxafuna a poxo lana namkaian sina sena, mi taxa vil a saat. ²¹ A mo roxo tamo mi pife ngan a meska o mi pife num a raarum tateak o vil ta saxa mo fulaa aava ri taa kawaasan a namkaian si tiam.

²² E a so ta mo mi lamon o mi fexaxaas sena vile la matana Piran a mo la palou ime. Layaan ta mataa a lamon

o a fexaxaas i taa vil a mo e mui a nasaman sina a pife kuus o a vupuno, a mataa aave i taa faamamaas. ²³ Taasaxa, layaan a mataa a lamon xolai pana saxa mo roxo xena fanganan sina e mui a ngane, i taa vupuno la matana xa e la matana Piran vaxa. Senaso a vilaana sina pife savat sena namkaian. E tamo a vilaana pife savat sena namkaian a vilaana aave fo saat xo.

15

¹ Netaara aava namkaian sitaara tateak, taara taa xavang fananap nari aava namkaian siri murupak. E taara taa pife fafaamamaas netaara sang mon. ² Taara taa fafaamamaas a xasanofuna. Aang, taara taa bilai malaan xena fagutaan nari talo ri taa masam famatavas sena salan sina Piran. ³ Taara taa usi a vilaana si Krai aava pife bilai xena fafaamamaas nane xa. Taasaxa lokavai mupiis na Devit a kala malaan:

“Layaan a rabuna ri ferawai fasaat sema, Piran, ri ferawai fasaat sega sait.” *Yng 69:9*

⁴ E voxo taara texaas o a maana mo aava waan lana Xakalayan Taap, a Piran a timine pave xena fapiti netaara e fagut netaara talo taara taa waan bang fatateak a maana mo roxo aava Piran taa vile xataara.

⁵ E voxo ne fenung xe sina Piran aava fagut netaara e tavai netaara pana fananapan, o i taa xavang nami xena waan faxuvul lapaana Vovau Xaradak layaan mi taxa usi na Krai Yesus. ⁶ E malaanabe' mi taa waan faxuvul lapaana vubuxanan saxa xena kuus fati faagutan a Piran aava Tama Memai sitaara, na Yesus Krai.

⁷ Lavaxa, nami, mi taa fetagonan nami malaan se Krai fo tagan nami. Nane vil malaane e naboxo a maana rabuna xaves ri kuus fati a isina Piran. ⁸ Senaso ne xuus nami o na Krai a savat sisiak sina mu Juda xena faxaalit o a so ta mo aava Piran a kuus fanai pana, ri tuuna paaliu. E na Krai fo fasavat a maana kuus fanaian sina xe sina mu butaara. ⁹ E

vaxa, a mu rabuna aava ri pife Juda, ri taa nangus a Piran sena mamaaluxan sina senaso a Xakalayan Taap a kuus:

“Sena mamaaluxan siim ne taa nangus nano pana yanganan layaan ne waan xuvul pana rabuna aava ri pife Juda.” *2 Sml 22:50*

¹⁰ E fulaa a Xakalayan Taap a kuus:

“Faamamaas, nami aava mi pife Juda, faamamaas xuvul pana rabuna sina Piran, a mu Israel.” *Vpt 32:43*

¹¹ E fulaa laa:

“Nami mu rabuna aava mi pife Juda, nangus a Memai sitaara. Nami, mu rabuna la mu bina xapiak mi taa yangan e nanguse.” *Yng 117:1*

¹² E na Aisaia a kuus malaan:

“Saxa i taa savat ti la pabung si Jesi aava tama Devit xena paamuian a mu rabuna xapiak. E nari aava ri pife Juda, ri taa waan bang fatateak a maana mo roxo aava Piran fo kuus o i taa vile xana rabuna sina.” *Ais 11:10*

¹³ E voxo, senaso a Piran va fufuna waan bangan aave, ne fenung xe sina o i taa fabas nami pana faamamaasan. E i taa faluai a xunus imi talo lapaana gutan sina Vovau Xaradak, mi taa waan bang fatateak a maana mo roxo aava ri taa savat mui.

A Fufuna Xakalayan Tateak Si Pol

¹⁴ Mu fetinan siak, nenia xo ne lamon tuuna o mi taxa lo vil a maana mo roxo xena xavangaana mu rabuna e mi taxa bas pana maana buk texaasan sena vilaana sina Piran. E vaxa mi fexaxaas sena fepitaa la palou imi. ¹⁵ Taasaxa, ne fo ferawai faagut xe simi pana saxano mo xena falamon fa'uli nami. Ne fexaxaas sena kala malaan, senaso a Piran, lana roxoyan sina, a siak fatiau xena yaamut si Kraiss Yesus xe simi aava mi pife Juda. ¹⁶ Ne kuusan famatavas a Lagasai Roxo sina Piran malaan sena priis talo mu rabuna

aava ri pife Juda ri taa savat a tatavai xaradak aava Piran a turoxo pana e a Vovau Xaradak i taa fanei patak nari.

¹⁷ Lavaxa, senaso ne fo faadoxotanan xuvul pa Krai's Yesus lana faisok siak xana Piran, ne fexaxaas sena ferawai falalava. ¹⁸ Ne taa ferawai mon pana maana faisok aava na Krai's fo vile la maana mu bina aava nane fengau xe lana. A mu rabuna aava ri pife Juda, ri namkai sena Piran layaan ri langai a lagasai aava ne fo lisane e layaan ri xalum a maana mo aava ne vile lapaana gutan si Krai's. ¹⁹ A vovau sina Piran a fagutau xena vil a maana mo fa'ipul e maana faisok ina gutan. E voxo ne fo falet xolai pe Jerusalem fefexaxaas Ilirikam e ne fo kuusan xapin a Lagasai Roxo se Krai's pe la mu bina aave. ²⁰ Tamo rabuna la saxa bina ri pife langai lunaian a Lagasai Roxo se Krai's, nenia, ne buk falet xe siri xo talo ne taa pife vil a faisok siak xuluna faisok sina xasa mataa. ²¹ A vubuxanan siak aave a turoxo pana xakalayan si Aisaia aava kuus malaan:

“Naapalaan pi ta saxa a falet lunai xena kuusanaana xe siri, ri taa langai sena. E naapalaan ri pife langai sena paamua ri taa masam faroxo sena.” [Ais 52:15](#)

²² Senaso ne fo toxan a maana faisok la xasano bina, ne pife fexaxaas sena savat simi.

²³ Pana maana mariaas xaves ne vubuk faagut o ne taa savat simi e naboxo pi ta faisok fulaa xaanak nabe' e voxo ne lamon o ne taa fe xalum nami. ²⁴ A lou modak fulaa e ne taa guun xe pe Spein. E la fena faletan siak ne taa waan xuvul pami pe Rom pana saxanu yaan. E layaan ne ta'ulan nami ne vubuk rao mi taa fangasixau pana faletan siak. ²⁵ Taasaxa, monabe' mon ne taa laak xe Jerusalem xena lisanaana tatavai xe sina mu rabuna sina Piran xena xavang nari. ²⁶ Ne taa falet senaso a rabuna sina Piran pe Mesidonia e Akeai ri lamon faati o ri taa lisan a tatavai xe sina mu rabuna tatagan sina Piran aava ri valagof. ²⁷ Ri nanam o ri taa vil malaane e a mo roxo ri taa vile senaso

lumua, a mu Juda aava ri namkai, ri fo kuusan fasavat a Lagasai Roxo se Kraiss xe siri. E naboxo a roxo ri taa lisan a maana faat xena xavang a mu Juda aava ri valagof. ²⁸Lavaxa, layaan ne fo lisan a tatavai xapiak e ne fataxapin a faisok aanabe' pe Jerusalem, ne taa ta'ulan nari e ne taa guun xe pe Spein. E la fena sangasan siak xe pave ne taa fe xalum nami. ²⁹E ne texaas tuuna o layaan ne savat simi ne taa xuus nami pana maana mo roxo aava na Kraiss fo vile xena xavangan netaara. A maana mo aave ri roxo marasaxa e ri taa fafamamaas nami.

³⁰Mu fetinan, sena xuvulaian sitaara xuvul pa Memai Yesus Kraiss e lana vubuxan xasingitan sina Vovau Xaradak ne faxaar nami o mi taa fenung xe sina Piran paga e malaan mi taa faxuvul xuvul paga lana lagafan siak. ³¹Fenung xe sina o i taa fakaxupau xasena mu Juda pe Jerusalem aava ri tisui a Lagasai Roxo sina Piran e vaxa fenung xe sina o a mu rabuna fatak aave ri taa fafamamaas pana xakaavangan aava ne fo lisan ete. ³²Fenung xe sina talo ne fexaxaas sena falet xe simi pana fafamamaasan tamo Piran a vubuxane. E taara taa irimai e taara taa fagut netaara xa. ³³E naboxo ne fenung xe sina Piran ina Luaian o i taa waan xuvul pami. A tuuna.

16

A Fasisian Si Pol

¹Lavaxa, saxano mo fulaa. Layaan a saxa tefin, a isina na Fibi, i taa savat simi, mi taa faxatang faroxoie senaso nane namkai se Kraiss malaan setaara. Nane ve a tefin ina xakaavangan e fuuna faisok faagut la palou ina mu rabuna sina Piran aava ri waan pe Sensaria. ²Kas a lifu simi xe sina malaan se' mi kase xe sina mu timi. E mi taa faxatang faroxoie senaso nami xapiak mi waan xuvul lana matafetama sina Piran. E vaxa, ne vubuk rao mi taa

xavange pana so ta mo nane vubuxane pana faisok sina senaso nane xa fuuna faxatang faroxoi a xasano rabuna xuvul paga.

- ³ Fasusui na Prisila nare lavana, na Akwila. Re fo faisok xuvul paga lapaa Krai Yesu.
- ⁴ Nare, re lisan tuunei a toyan sire xaanak. Nenia xuvul pana mu rabuna sina Piran aava ri pife Juda, nemaam xapiak maam kuus faasiroxo xe sire.
- ⁵ E fasusui nari aava ri faxuvul xena lotu la lifu sire. E ne lisan a fasionian xe sina fesing siak, na Epenetus. Nane namkai se Krai paamuina xasano rabuna xapiak pe Esia.
- ⁶ Fasusui na Maria aava faisok faagut xena xavang nami.
- ⁷ Fasusui na Adronikus nare Junias aava rovaat Juda malaan sega. Saxa yaan nemaatul, maatul tamu waan faxuvul la bina ina vipisan sena namkaian simaatul. Nare, re ro yaamut sina Piran e mu rabuna ri texaas sere e ri suaian nare. A tuuna, ri namkai se Krai paamuina yaan nenia, ne namkai sena.
- ⁸ Fasusui a kafesing, na Ampiatu aava ne vubuxan xasingite lapaana Memai.
- ⁹ Fasusui na Erbanu aava faisok xuvul paga lapaa Krai e xe sina kafesing na Steki.
- ¹⁰ Fasusui na Apeli aava tigina fatateak lana namkaian sina se Krai naapalaan a toxan a matafanan xaves. E fasusui a mu rabuna ti lana lifu si Aristobolu aava ri namkai.
- ¹¹ Fasusui na Herodion. Nane a mataa Juda malaan sega. E fasusui a mu rabuna ina namkaian aava ri waan la lifu si Narsisu.
- ¹² Fasusui na Tarafena nare Tarafosa. A rovaat tefin aave re faisok faagut lapaana Memai. Fasusui a kafesing na Persis, xasa tefin aava faisok faagut xena xavangaana Memai sitaara.
- ¹³ Fasusui na Rufu aava Memai a siak fatie e a ninana

aava malaan se ninaang.

¹⁴ Fasmusui na Asinkritus, Falegon, Irmiis, Patarobas e namaa Irmias e a mu rabuna ina namkaian aava ri lotu xuvul pari.

¹⁵ Fasmusui na Filologus, Julia, Nereus e na vasaana e na Olimp as e mu rabuna aava ri namkai pave. ¹⁶ Mi taa fasmusui nami mu fetinan, pana fengusan xaradak. A mu rabuna aava ri namkai e nangus a Piran, ri fasisi nami.

¹⁷ Ne faxaar nami, mu fetinan, o mi taa faxatang faroxoi nami xa xasena mu rabuna ina fepitaa bit talo ri taa pife fati fepatoxan nami e tivotan a namkaian simi pana fepitaian bit aava patak sena fepitaian ti paamua aava mi texaas sena. Faapalau seri. ¹⁸ A fepitaian sina rabuna aave ri pife xavang a faisok si Kraias aava Memai sitaara, piau. Ri taxa faisok xena fafaamamaas a xunus iri mon. Pana ferawaian marafut siri, ri taa fatavanat a lamonan sina rabuna aava ri pife faxatang faroxo. ¹⁹ Taasaxa, a mu rabuna xapiak ri texaas sena vilaana roxo ina usiaan na Kraias simi. E voxo ne faamamaas paaliu sena vilaana simi. Taasaxa, ne vubuk rao mi taa lamon faroxo pana so ta mo a peraroxo e mi taa vile. E ne vubuk rao mi taa waan patak sena mu vilaana saat.

²⁰ Lavaxa, faasilak a Piran ina Luaian i taa mimit a gutan si Setan.

Na Memai Yesus sitaara i taa tavai nami pana xakaavangan xatam sina.

²¹ Na Timoti aava faisok xuvul paga lapaa Kraias, a fasisi nami e vaxa na Lusias, Jeson e na Sosipatar aava mu tauga, rutul sait rutul fasisi nami.

²² Nenia, na Tertius aava ne taxa xalei a lagasai aanabe', ne fasisi nami lapaana Memai.

²³ Na Gaius aava kas a lifu sina xe siak e xe sina mu rabuna aava ri namkai, nane vaxa a fasisi nami.

Na Eraastus aava fuuna faxatang a faat ti la bina, xuvul pa titaara na Kaartus re fasi nami vaxa. ²⁴ [Ne fenung xe si Memai Yesus Krais sitaara o i taa tavai nami pana xakaavangan xatam sina. A tuuna paaliu.]

²⁵ E naboxo taara taa kuus fati a isina Piran senaso nane fexaxaas sena fagut nami pana lagasai se Yesus Krais aava ne kuusan fasavate. Lokavai mupiis fefexaxaas naboxo a Piran a pife fasavat a mo fufunai aanabe' xe sitaara ²⁶ taasaxa, naboxo nane fo fasavate la matavas e a xuus netaara pana lana xakalayan sina mu rabuna ina kuus fatuxai. E a Piran aava taxa to vulai, fo vil malaane talo a mu rabuna xapiak ri fexaxaas sena namkai sena e langaie. ²⁷ Nane sang mon ve a Piran pana texaasan xapiak e netaara xapiak taara taa tavai vulane pana isin lava paaliu lana isi Yesus Krais. A tuuna.

Kara New Testament
The New Testament in the Kara Language of Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Kara long Niugini

copyright © 1997 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Kara

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2013-01-10

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 19 Oct 2021 from source files dated 27 Sep 2021

4e66a963-7eeb-5dca-b3f8-b1ef6c7ee59d